

1e Bestuursrapportage 2018

Versie: 4.0.0.0.0

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	3
2 Leeswijzer en samenvatting	5
2.1 Leeswijzer	5
2.2 Samenvatting	6
3 Beleidsrealisatie en financiële afwijkingen begroting 2018	9
3.1 Bestuur en dienstverlening	10
3.2 Veiligheid	16
3.3 Economie	20
3.4 Bereikbaarheid	24
3.5 Omgevingskwaliteit	32
3.6 Stedelijke ontwikkeling	40
3.7 Jeugd en onderwijs	48
3.8 Cultuur, sport en recreatie	54
3.9 Maatschappelijke ondersteuning	60
3.10 Werk en inkomen	68
3.11 Algemene dekkingsmiddelen	72
3.12 Overhead, Vpb en onvoorzien	74
3.13 Samenvatting financiële afwijkingen	76
4 Paragrafen	79
4.1 Plankosten	79
4.2 Bedrijfsvoeringsreserve concern	81
4.3 Taakstellingen	82
4.4 In control	83
4.5 Technische wijzigingen	84
4.6 Afdoening moties	86

Hoofdstuk 1

1 Voorwoord

Deze Eerste bestuursrapportage 2018 laat zien in hoeverre de uitvoering van de Programmabegroting 2018 op koers ligt en geeft daarnaast inzicht in de extra uitgaven die volgen uit de opgaven die het college op basis van het Beleidsakkoord 2018-2022 'Samen maken we de stad' in 2018 wil gaan oppakken. Voor zover deze opgaven ook invloed hebben op de uitgaven vanaf 2019 staan ze toegelicht in de Kaderbrief 2019-2022 die gelijktijdig met deze bestuursrapportage wordt aangeboden. Voor de volledigheid bevatten de tabellen in de Kaderbrief ook steeds een weergave van het jaar 2018 zodat uw raad eenvoudig de aansluiting kan maken met de Bestuursrapportage.

De opgaven rondom bijvoorbeeld verduurzaming, de verstedelijkingsopgave en bijsturing binnen het Sociaal Domein vragen om investeringen. Het college kiest ervoor om niet deze opgaven niet in de tijd naar achteren te schuiven maar nu op te pakken.

In het sociaal domein gaan we de komende jaren anders werken, gericht op de persoon en het gezin, met meer ruimte voor de professional en maatwerk. In de jeugdzorg trekken we de regie meer naar ons toe. We reserveren hiervoor een bedrag voor de frictiekosten van € 15 miljoen. Dat bedrag stelt ons in staat de komende jaren in te zetten op nieuwe werkwijzen.

Een andere grote post betreft een incidentele vrijval van € 24,6 miljoen uit de reserve afschrijvingen investeringen. De incidentele vrijval uit de reserve afschrijvingen investeringen leidt tot structurele nadelen in het meerjarenbeeld die als tegenvaller zijn meegenomen bij Kaderbrief 2019-2022. Dit bedrag is bedoeld om de tegenvallers en de bovengenoemde € 15 miljoen te financieren.

Het college stelt u nu voor om het voordeel van € 873.000 toe te voegen aan de concernreserve zodat de begroting weer op '0' sluit en het weerstandsvermogen op peil wordt gehouden. Het College wil de omvang van de concernreserve aan het eind van de meerjarenbegroting steeds gelijk houden aan minimaal 1,5 keer de benodigde weerstandscapaciteit ('ruim voldoende'). Hiermee behouden we de ruimte om een stijging van de benodigde weerstandscapaciteit op te vangen, maar onderbouwen we deze ruimte voortaan aan de hand van de actuele inschatting van het risicoprofiel, in plaats van aan de hand van een statisch getal. Op deze manier blijven we financieel gezond, en kunnen we ons blijven richten op de realisatie van onze ambities.

Leiden, juni 2018

College van Burgemeester en Wethouders

Hoofdstuk 2

2 Leeswijzer en samenvatting

2.1 Leeswijzer

De bestuursrapportage bestaat uit twee delen:

- Verantwoording van de beleidsrealisatie en financiële afwijkingen van de programmabegroting 2018;
- Een aantal paragrafen dat een dwarsdoorsnede geeft van deze programma's vanuit een beheersmatig perspectief.

De verantwoording van de beleidsrealisatie volgt de programma-indeling van de programmabegroting 2018. Aan de hand van de doelenbomen met de prestaties geven we met de kleuren van de stoplichten aan in hoeverre de uitvoering van de prestaties op koers ligt:

Stoplicht	Betekenis
 Groen	Prestatie wordt of is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
 Oranje	Er is een risico dat de prestatie niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit wordt gerealiseerd. Hierop is bijsturing nodig.
 Rood	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

Bij een 'rood' of 'oranje' stoplicht bevat de bestuursrapportage in ieder geval een toelichting op de oorzaak van de afwijking, de consequenties voor het bereiken van de programmadoelstelling en de wijze waarop het college wil bijsturen.

Naast de doelenbomen, geeft de bestuursrapportage per programma inzicht in de (verwachte) financiële mee- en tegenvallers. Deze financiële afwijkingen zijn in één tabel samengevat. Het raadsvoorstel bij de bestuursrapportage bevat een begrotingswijziging waarin we de financiële over- en onderschrijdingen aan u voorleggen. De bestuursrapportage en de begrotingswijziging bevatten alleen incidententele voor- en nadelen in 2018 of budgettair neutrale voor- en nadelen voor het meerjarenbeeld.

2.2 Samenvatting

Voortgang Prestaties

De uitvoering van de Programmabegroting ligt grotendeels op koers: van de 207 prestaties waarin de Programmabegroting 2018 is opgedeeld, verwachten we dat 188 prestaties zonder meer volgens planning worden gerealiseerd ('groen'). Op 19 prestaties is bijsturing nodig ('oranje'). De onderstaande figuur maakt inzichtelijk welk percentage van de prestaties binnen de diverse programma's op koers ligt:

Bijstellen begroting

Naast de voortgang van de diverse prestaties geeft de Bestuursrapportage ook inzicht in de financiële afwijkingen die worden voorzien. Voor een deel zijn deze budgetneutraal en hebben daarmee geen invloed op het resultaat. Voor een deel betreft dit mee- en tegenvallers die wel invloed hebben op het resultaat. Daarnaast bevat deze Bestuursrapportage ook nieuw beleid dat voortkomt uit het Beleidsakkoord 2018-2022 'Samen maken we de Stad'. Per saldo bedraagt het resultaat van deze programmabegroting € 872.000 voordelig. We stellen voor dit toe te voegen aan de concernreserve.

Voor door de gemeente uit te besteden activiteiten signaleren we dit jaar, meer dan in andere jaren, dat de prijzen stijgen. Dit is o.a. aan de orde bij onderhoud en aanleg van wegen en groen en in de vastgoedmarkt. Partijen zijn "minder gretig" opdrachten aan te nemen. De geoffreerde prijzen liggen steeds vaker hoger dan waarmee de gemeente rekent in de gehanteerde indexeringen. Dit vormt een risico voor de uitvoering van de hoeveelheid werkzaamheden. Bij de projecten is over het algemeen wel met een hogere prijsstijging rekening gehouden.

In deze bestuursrapportage vindt een forse herschikking van reserves plaats. Het college stelt voor om een reserve in te stellen van € 15 miljoen voor het afdekken van frictiekosten binnen het sociaal domein, hiervan stelt het college voor om in 2018 € 4,9 miljoen te laten vrijvallen. Ook stelt het college voor om € 2,5 miljoen aan extra middelen voor duurzame verstedelijking beschikbaar te stellen en de concernreserve met een extra storting van € 3,6 miljoen op termijn weer op het minimaal benodigde niveau te brengen. Om incidentele ruimte hiervoor te creëren stelt het college voor om een groter deel van de kapitaallasten uit structurele begrotingsruimte te dekken. Hierdoor kan € 24,2 miljoen van de reserve afschrijvingen investeringen vrijvallen. Overige mee- en tegenvallers staan hieronder toegelicht.

Volledig overzicht van de verwachte afwijkingen voor 2018 (- = voordelig):

PGR	Programma	Nr	Onderwerp	2018
1	Bestuur en dienstverlening	01.01	Afname inkomsten paspoorten	-181
		01.04	Verhoging budget relatiebeheer en -geschenken	70
3	Economie	03.07	Programma Kennisstad	50
4	Bereikbaarheid	04.01	Fietsparkeerprogramma	50
		04.03	Formatie verkeersregie	-67
		04.16	Aanstellen fietsparkeermanager	50

PGR	Programma	Nr	Onderwerp	2018
5	Omgevingskwaliteit	05.10	Groot onderhoud Julius Caesarbrug	95
		05.18	Continueren toezichthouders fietsparkeren Stationsgebied	100
		05.23	Versterking vergroening en stadsecologie	130
6	Stedelijke ontwikkeling	06.12	Duurzame stedelijke ontwikkeling	2.500
7	Jeugd en onderwijs	07.03	Onderwijshuisvesting éénmalige voorzieningen	338
8	Cultuur, sport en recreatie	08.09	Programmamanager Sport	46
		08.13	Sportaccommodaties	233
9	Maatschappelijke ondersteuning	09.02	Bed Bad Brood regeling	86
		09.06	Openhouden Gebouw C	450
		09.08	Extra krediet huisvesting statushouders en bijzondere doelgroepen	668
		09.10	RDOG bijdrage Leiden 2018	268
		09.11	Bijdrage RDOG	279
		09.13	Doorontwikkeling sociaal domein	180
		09.14	Toezichthouden Rechtmatigheid Sociaal domein (WMO/Jeugd)	75
		09.15	Veilig Thuis	329
		09.18	Borgen en versterken van vrijwilligerswerk	158
		09.23	Reserve Sociaal Domein, onttrekking	-4.583
			Reserve Sociaal Domein, storting	15.000
10	Werk en inkomen	10.02	Bijstand 2018	2.177
11	Algemene dekkingsmiddelen	11.01	Niet realiseerbare taakstellingen	755
			Taakstelling ambtelijke organisatie ter dekking nieuwe prioriteiten	14
		11.02	Dividendinkomsten Alliander	-570
			Dividendinkomsten BNG	-650
		11.05	Ontwikkeling financieringsfunctie	-848
		11.07	Accres Algemene Uitkering (maartcirculaire)	390
		11.10	Opbrengst OZB woningen	700
		11.12	Dotatie concernreserve	3.601
		11.13	Reserve afschrijvingen investeringen	-24.169
12	Overhead	12.01	Ontwikkeling bijdrage Servicepunt71	71
		12.04	Digitalisering - vernieuwing werkplek en VRIS.	998
		12.06	Versterking juridische kwaliteitszorg	45
		12.09	Beloningsbeleid Onregelmatigheidstoelag (ORT)	105
		12.13	Werkzaamheden voor IT applicaties	185
Totaal				-872

Bedragen x € 1.000,-

Hoofdstuk 3

3 Beleidsrealisatie en financiële afwijkingen begroting 2018

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

<i>Programmanummer</i>	1
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Werk en Inkomen, wijken en financiën

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:

De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio.

De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte dienstverlening, waarbij de klanten betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De prestaties voor het onderdeel Bestuur verlopen goed. Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting 2018. Ook de prestaties voor het onderdeel Dienstverlening verlopen conform de verwachtingen die in de begroting 2018 staan.

3.1.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 1A Bestuur

Doel	Prestatie	
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus	✓
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad	✓
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant	✓
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college	✓
	1A2.2 Ondersteunen van het college en directie door bestuurs- en directieondersteuning	✓
	1A2.3 Dagelijks managen door de concerndirectie	✓
	1A2.4 Uitvoeren van concerncontrol, waaronder doorlichtingsonderzoeken en audits	⚠
	1A2.5 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid	✓
	1A2.6 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschap, Rijk en Europa	✓
	1A2.7 Strategische beleidsadvisering en onderzoek	✓
	1A2.8 Adviseren van bestuur over communicatie	✓
	1A2.9 Organiseren van medezeggenschap	✓
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden	✓
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 1A Bestuur

1A2.4 Uitvoeren van concerncontrol

Interne controle: Interne controle draagt bij aan een betere interne beheersing en aan een lerende organisatie. Echter late oplevering van de verantwoordingsstukken in met name de Jeugdzorg, en de steeds toenemende eisen die de externe accountant stelt aan onze vastleggingen, maken dat de controle van de jaarrekening een zeer lange doorlooptijd heeft. Dat gaat gepaard met een hoge belasting van het ambtelijk apparaat. Doorlichtingsonderzoeken en audits vanuit het college: de afgelopen jaren werden in opdracht van ons college door de interne auditpool drie tot vier audits per jaar uitgevoerd. In dit jaar is ervoor gekozen geen nieuwe onderzoeken te starten maar enkele vertraagde onderzoeken uit 2017 af te maken en in het najaar opnieuw met het nieuwe college nieuwe onderzoeksopdrachten voor 2019 te bepalen.

Fiscaal in control: In 2016 en 2017 is fors ingezet op het onderzoek naar de afgelopen jaren en het inhalen van achterstanden in fiscale advisering. In 2017 zijn we begonnen met het opbouwen van het framework om zichtbaar fiscaal in control te komen, mede op basis van extern onderzoek. Deze werkzaamheden lopen door in 2018. Met de Belastingdienst is intensief contact over de wijze van toezicht en de afhandeling van onderzoek uit het verleden. In november 2017 hebben wij in een uitgebreide brief aan de commissie van de rekeningen gerapporteerd over onze vorderingen op dit gebied. In 2018 komt daarop een vervolg.

Beleidssterrein 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie	
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten rondom publieke dienstverlening (o.a. identiteitskaarten, vergunningen, informatie etc.)	✓
	1B1.2 Zorgen voor professionele en klantvriendelijke dienstverlening	✓
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (BRP, BAG, BGT etc.)	✓
1B2 De publieke dienstverlening voldoet aan moderne standaarden	1B2.1 Invoeren van zaakgewijs werken	✓
	1B2.2 Omzetten papieren archieven in digitale archieven	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1B Dienstverlening

1B1.2 Zorgen voor professionele en klantvriendelijke dienstverlening

Op 6 maart is de nieuwe website van de Gemeente Leiden, een zogenoemde toptakensite, succesvol live gegaan. De website is gericht op behoeften van inwoners en ondernemers van Leiden en maakt het gemakkelijker om de juiste informatie snel te kunnen vinden. Voor livegang is de website uitgebreid getest met inwoners en ondernemers, waarbij speciaal aandacht is besteed aan bepaalde doelgroepen, zoals laaggeletterden, anderstaligen en slechtzienden. De website is bovendien toegankelijk en veilig. Begin 2018 is het websitebeleid vastgesteld, waarbij met de organisatie duidelijke afspraken zijn gemaakt over doelstellingen, taken en verantwoordelijkheid. Verder zijn er verbeteringen in de dienstverlening aangebracht, zoals het leesbaarder maken van uitgaande brieven en door middel van een procesoptimalisatie is de gemiddelde doorlooptijd van de beantwoording van Klantcontactformulieren aanzienlijk teruggebracht. Klantcontactformulieren worden nu door het KCC gemiddeld in minder dan 3 uur beantwoord, waar dit voorheen geregeld drie dagen was. Verder is er met behulp van analyse van de data over klantcontacten in het KCC beter te voorspellen wanneer er meer en minder klantcontacten zullen zijn de roosters hierop aangepast. Hiermee verbeteren we onze dienstverlening aan de klanten.

3.1.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 1 Bestuur en Dienstverlening (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
01.01	Afname inkomsten paspoorten	B	S	-377	-	-	-
		L	S	196	-	-	-
01.02	Dotatie egaliseringsreserve verkiezingen	B	I	-	-327	-	-177
		L	I	-	327	-	177
	Referendum	B	I	-73	-	-	-
		L	I	73	-	-	-
01.03	Bijdrage VNG	B	S	-141	-160	-162	-162
		L	S	141	160	162	162
01.04	Verhoging budget relatiebeheer en -geschenken	L	S	70	-	-	-
Totaal				-111	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.1.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Afname inkomsten paspoorten

Per maart 2014 is de Paspoortwet gewijzigd. De belangrijkste wijziging is de verlenging van de geldigheid van reisdocumenten, paspoorten en identiteitskaarten van 5 naar 10 jaar voor personen ouder dan 18 jaar. De gewijzigde wet heeft tot gevolg dat het aantal aanvragen voor reisdocumenten uiteindelijk fors vermindert vanaf 2019. Vanaf 2024 zal het aantal paspoorten weer toenemen en uiteindelijk stabiliseren op het niveau van 2018. De formatie kan vanaf 2019 ook worden verlaagd, maar de verlaging is niet toereikend om de lagere inkomsten te dekken. Per saldo is voor 2018 een voordeel van € 181.141. De nadelen ontstaan vanaf 2019 en zijn meegenomen bij Kaderbrief 2019-2022.

Verhoging budget relatiebeheer en -schenken

Het budget voor representaties en relatiegeschenken heeft een structureel tekort van € 70.000 vanwege:

- toename van het aantal representaties door onder andere het stimuleren van Leiden Congresstad en verzoeken voor ontvangsten op het stadhuis
- overschakelen naar een meer professionele cateraar (met DZB-medewerkers)
- inzet op een meer professionele aanpak van onze public affairs-activiteiten, met daaraan gepaard gaande lunches en diners met gesprekspartners
- vanuit public affairs-belang worden de laatste jaren structureel meer gasten uitgenodigd voor de Matthäus Passion en het Weinachtsoratorium
- meer professionele en hedendaagse uitstraling van de relatiegeschenken

Budgetneutrale wijzigingen:

Referendum

Voor het organiseren van het referendum over de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (Wiv) zijn € 73.000 extra kosten gemaakt in 2018. De raming algemene uitkering wordt verhoogd met hetzelfde bedrag dat van het Rijk is ontvangen voor het organiseren van het vorige referendum (Oekraïne).

Bijdrage VNG

Vanaf 2018 mag het Rijk geen uitgaven meer financieren aan niet-gemeenten vanuit het gemeentefonds. De bijdrage vanuit het gemeentefonds voor een aantal gezamenlijke activiteiten is vanaf 2018 verwerkt in de bijdrage aan de VNG. De verhoging van de bijdrage aan de VNG met € 141.000 wordt gedekt door een verhoging van de algemene uitkering.

2

Veiligheid

Veiligheid

<i>Programmanummer</i>	2
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving

De missie van het programma Veiligheid luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven in samenwerking met bewoners en partners.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Het gaat goed met de veiligheid in Leiden. De cijfers laten ook voor de eerste maanden van 2018 over de hele breedte van de geregistreerde misdrijven en incidenten een dalende trend zien.

3.2.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 2A Fysieke veiligheid

Doel	Prestatie	
2A1 Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crises	2A1.1 Planvorming, training en oefening voor een optimale crisisorganisatie	⚡
	2A1.2 Planvorming rondom grootschalige, risicovolle evenementen	✓
	2A1.3 Inzet bij rampen en crises	✓
	2A1.4 Onderhouden van de relatie met en toezien op het functioneren van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 2A Fysieke veiligheid

2A1.1 Planvorming, training en oefening voor een optimale crisisorganisatie

Per 2 januari 2018 is de intergemeentelijke crisisorganisatie Bevolkingszorg Regio Leiden (BRL) van start gegaan (gemeenten Leiden, Leiderdorp, Voorschoten, Oegstgeest, Zoeterwoude). De harmonisatie van de vijf gemeentelijke crisisorganisatie tot één BRL vraagt meer organisatie dan vooraf verwacht.

De systeemtest Utopia van de Veiligheidsregio heeft aangetoond dat de basis op orde is. In 2018 wordt verder gegaan met het inrichten van de gemeenschappelijke crisisorganisatie.

Beleidsterrein 2B Sociale veiligheid

Doel	Prestatie	
2B1 Beperken criminaliteit	2B1.1 Activiteiten Veiligheidshuis	✓
	2B1.2 Veilige Publieke Taak	✓
	2B1.3 Preventie woninginbraken	✓
	2B1.4 Inzet Veilig Thuis	✓
	2B1.5 Bijdrage aan veilig ondernemen	✓
	2B1.6 Aanpak georganiseerde criminaliteit (ondermijning)	⚡
	2B1.7 Voorkomen of aanpakken van polarisering en radicalisering	✓
	2B1.8 Aanpak Fietsendiefstal	✓
2B2 Beperken overlast	2B2.1 Activiteiten Veiligheidshuis	✓
	2B2.2 Inzet beperken drugserelateerde overlast	✓
	2B2.3 Inzet beperken jeugdoverlast	⚡
	2B2.4 Regievoering samenwerking jaarwisseling	✓
	2B2.5 Inzet beperken woonoverlast	✓
	2B2.6 Inzet beperken overlast op het water	✓
2B3 Veilig uitgaan	2B3.1 Risicoscan, coördinatie en vergunningverlening evenementen	✓
	2B3.2 Coördinatie en vergunningverlening horeca	✓
2B4 Handhaven openbare orde	2B4.1 Handhaven horecageelgeving	✓
	2B4.2 Handhaven prostitutie- en coffeeshopbeleid	✓
	2B4.3 Handhaven bij evenementen	✓
	2B4.4 Inzet openbare orde en veiligheid bevoegdheden burgemeester	✓
2B5 Betrekken burgers bij veiligheid	2B5.1 Inzet sociale media	✓
	2B5.2 Inzet wijkveiligheid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 2B Sociale veiligheid

2B1.6 Aanpak georganiseerde criminaliteit (ondermijning)

In de aanpak ondermijnende criminaliteit geeft de gemeente Leiden in 2018 (verder) vorm aan de integrale samenwerking met diverse partners, zoals de politie, het OM en de belastingdienst. Er wordt een ondermijningsbeeld opgesteld en daarnaast zet Leiden in op het creëren van bewustwording op het thema ondermijning. Op dit moment is één project in uitvoering. Een goede en structurele aanpak van ondermijnende criminaliteit vereist tijd en kennis met integrale inzet van alle partners onder leiding van een (gemeentelijk) projectleider die alle partijen blijft verbinden. Het is nodig dat een dergelijk projectleider er komt, want in de huidige situatie wordt de aanpak van ondermijning nu nog grotendeels binnen staande organisatie uitgevoerd, maar dit werkt niet optimaal. Er zijn veel controlemomenten, handhavingsprocedures, WOB verzoeken en daarnaast vraagt het ook om extra inzet van communicatie en extern juridisch advies. Dit past niet zomaar binnen de bestaande capaciteit.

2B1.7 Voorkomen of aanpakken van polarisering en radicalisering

De gemeente Leiden heeft (samen met Alphen aan den Rijn) voor het derde jaar op rij (2016, 2017 en 2018) versterkingsgelden van de NCTV gekregen ten behoeve van de aanpak en het voorkomen van radicalisering. In 2018 heeft Leiden samen met Alphen € 83.710 toegekend gekregen. Dit geld zal, net als voorgaande jaren, worden ingezet voor trainingen, voorlichtingen, workshops.

2B2.3 Inzet beperken jeugdoverlast

De meldingen jeugdoverlast zijn het laatste jaar toegenomen. We werken nu toe naar een effectievere en efficiëntere aanpak van jeugdoverlast. We maken een onderscheid in jongeren die we perspectief moeten bieden qua werk of scholing en jongeren waarbij vooral gehandhaafd moet worden. Dit doet de gemeente in samenspraak met partners als Leerplicht, (jeugd)reclassering en politie. Wij gaan hier bovendien een stedelijke aanpak op ontwikkelen aangezien gebleken is dat jeugdoverlast steeds minder wijkgebonden wordt.

3.2.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 2 Veiligheid (- = voordeel)

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.2.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

3

Economie

Economie

<i>Programmanummer</i>	3
<i>Commissie</i>	Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Bereikbaarheid, Economie, Binnenstad en Cultuur

De missie van het programma Economie luidt:

De gemeente Leiden staat voor een vitale en duurzame economische structuur in samenwerking met haar stadspartners en de regio.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Bijna alle prestaties staan op groen. Alleen het onderdeel verordening ligplaatsen van prestatie 3A1.1 krijgen een oranje stoplicht omdat de planning niet is gehaald. Er wordt voortvarend gewerkt aan alle programma's, projecten, producten en prestaties zoals opgenomen in de begroting 2018. Versterking van Leiden als stad van kennis en cultuur staan hierbij centraal.

3.3.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	⚠
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

3A1.1 Regionale en lokalen beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering

Deze prestatie bestaat uit 12 verschillende onderwerpen. Hiervan krijgen 11 een groen stoplicht. Het onderdeel Verordening ligplaatsen krijgt een oranje stoplicht omdat de verordening inmiddels wel is aangeboden aan de gemeenteraad, maar nog niet is vastgesteld. Na vaststelling zal in 2018 worden gestart met de uitvoering van de verordening. Deze uitvoering zal naar verwachting doorlopen in 2019.

Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren van bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en acquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen.

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3C Marketing en promotie

Doel	Prestatie	
3C1 Meer zakelijk en recreatief bezoek aan Leiden	3C1.1 Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid	✓
	3C1.2 Faciliteren Centrummanagement Leiden en marketing- en activiteitscampagne binnenstad	✓
	3C1.3 Inspanningen en programmasturing Binnenstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3C Marketing en promotie.

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.3.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 3 Economie (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
03.07	Programma Kennisstad	L	S	50	-	-	-
03.08	Nabetaling Ondernemersfonds	B	S	-100	-100	-100	-100
		L	S	100	100	100	100
03.13	Museumlijn	B	I	-110	-	-	-
			S	3	3	3	3
		L	I	110	-	-	-
			S	-3	-3	-3	-3
Totaal				50	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.3.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Programma Kennisstad

Voor de financiering van het gemeentelijke deel van de Kennismakelaar en de communicatieondersteuning (conform de samenwerkingsovereenkomst tussen Universiteit, LUMC, Hogeschool en gemeente Leiden) is structureel een bedrag van € 50.000 nodig.

Budgetneutrale wijzigingen:

Nabetaling Ondernemersfonds

Bij de oprichting van het Ondernemersfonds in 2005 is met het oog op mogelijke terugvorderingen gekozen 95% van de bijdrage in het lopende belastingjaar over te maken en een eventuele nabetaling of terugvordering te verrekenen met de overige 5% die 3 jaar later werd overgemaakt. In de praktijk is gebleken dat er geen sprake is geweest van terugvorderingen. Bovendien heeft het Ondernemersfonds een bufferkapitaal opgebouwd. Daarom is met het Ondernemersfonds afgesproken om met ingang van belastingjaar 2017 de geprognostiseerde bijdrage aan het Ondernemersfonds voor 100% uit te keren. Dit heeft tot gevolg dat er vanaf 2018 een hoger bedrag gereserveerd zal moeten worden voor het Ondernemersfonds, namelijk de 100% van het lopende belastingjaar, en de 5% nabetaling van 2015 en 2016. De hogere bijdrage van € 100.000 wordt gedekt door opbrengsten OZB eigenaren- en gebruikers niet-woningen.

Krediet Museumlijn

Arriva, Provincie Zuid Holland en de gemeente starten met een proef van een jaar met een museumlijn. Voorgesteld wordt om een krediet beschikbaar te stellen van € 110.000 en dit budgetneutraal te dekken door te schuiven met de beschikbare middelen binnen programma Binnenstad.

4

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

<i>Programmanummer</i>	4
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bereikbaarheid, Economie, Binnenstad en Cultuur Bouw en Openbare Ruimte

De missie van het programma Bereikbaarheid luidt:

Leiden ligt op een prachtige plek in de Randstad, te midden van groen, met een groot station en met snelwegen aan weerszijden. Ondanks deze prachtige ligging laat de bereikbaarheid van de stad te wensen over. Om dat te verbeteren willen we zwakke punten in onze bereikbaarheid verhelpen, voor alle vormen van vervoer. Uitgangspunten daarbij zijn dat reizigers met betrouwbare reistijden de stad in en uit kunnen, bewoners zich sneller door de stad moeten kunnen bewegen en dat elke rit met fiets of auto begint en eindigt met een parkeerplek.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Op 2 februari 2018 vond de officiële start plaats van het Deelfietsensysteem Bio Science Park. Er zijn nu 125 fietsen met elektronische sloten beschikbaar op het Bio Science Park en het station. Het is een samenwerking van de gemeente Leiden met de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, ondersteund door rijksprogramma Beter Benutten Vervolg.

Op de regionale fietscorridor Leiden – Katwijk is gestart met de aanleg van het fietspad aan de noordzijde van de Plesmanlaan (Einsteinweg – Darwinweg) en is besloten tot de aanleg van een fietstunnel onder de A44.

De uitrol van betaald parkeren in de schilwijken is afgerond. Er vindt ook afronding plaats van het onderzoek naar mogelijke instrumenten voor een parkeervisie.

Voor de 1^e fase van de Rijnlandroute (de nieuwe snelwegverbinding tussen de A44 en de A4) verleent de gemeente Leiden vrijwel alle vergunningen en houden Leidse inspecteurs toezicht op de bouw. Een belangrijk vergunningenmoment beleefden we in maart: de bouw van de startzone kon worden vergund (aan de A4 kant). De startzone is het eerste gedeelte van de boortunnel. Het is ook plek waar in 2019 de tunnelboormachine opgebouwd zal worden en het boorproces zal beginnen. In de loop van het jaar volgen nog enkele andere belangrijke vergunningen: voor de bouw van de ontvangstzone (aan de A44 kant), voor de bouw van de verdiepte ligging langs de Stevenshof en voor de bouw van de hele tunnel. Om voor belanghebbenden het zoeken te vergemakkelijken, is op de gemeentelijke vergunningensite een aparte knop aangemaakt waaronder alle vergunningen Rijnlandroute te vinden zijn.

In het project veilige schoolomgeving is conform de toezegging aan de commissie als eerste contact opgenomen met de speciale scholen.

3.4.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

Doel	Prestatie	
4A1 Meer fietsgebruik	4A1.1 Opstellen fietsbeleid	✓
	4A1.2 Fietsparkeren	✓
	4A1.3 Verbeteren Fietsroutes	✓
4A2 Betere looproutes	4A2.1 Opstellen voetgangersbeleid	✓
	4A2.2 Verbeteren aanlooproutes Centrum	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Doel	Prestatie	
4B1 Meer gebruik van het openbaar vervoer	4B1.1 Opstellen openbaar vervoer beleid	✓
	4B1.2 Realisatie afspraken HOV-overeenkomst Z-Holland Noord	✓
	4B1.3 Verbeteren OV infrastructuur	✓
4B2 Verplaatsen busstation	4B2.1 Bepalen locatie busstation	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4C Autoverkeer

Doel	Prestatie	
4C1 Betere doorstroming op het Leidse wegennet	4C1.1 Opstellen beleid autoverkeer	✓
	4C1.2 Rijnlandroute	✓
	4C1.3 No Regret - Maatregelen LAB71	✓
	4C1.4 Leidse Ring Noord	✗
	4C1.5 Verbeteren wegennet	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4C Autoverkeer

4C1.4 Leidse Ring Noord

Zoals eerder aangegeven in de [brief Z/17/1206256 d.d. 12 december 2017](#) en aan u toegelicht aan de gemeenschappelijke raadsbijeenkomst in Leiderdorp met de raadscommissie leden van Leiderdorp, wordt de actualisatie van het kaderbesluit Leidse Ring Noord en het uitvoeringsbesluit Plesmanlaan na de zomer aan u voorgelegd.

Beleidsterrein 4D Parkeren

Doel	Prestatie	
4D1 Meer parkeerquantiteit en betere parkeerkwaliteit	4D1.1 Opstellen parkeerbeleid	✓
	4D1.2 Realisatie parkeergarage Garenmarkt	✓
	4D1.3 Parkeermanagement	✓
	4D1.4 Uitvoeren maatregelen parkeren	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4D Parkeren

4D1.4 Uitvoeren maatregelen parkeren

In de evaluatie 'Uitbreiding betaald parkeren leiden 2017' is onder andere besloten om in wijken waar de parkeerdruk – ondanks de invoering van betaald parkeren – nog steeds te hoog is, te onderzoeken of het mogelijk is om de parkeercapaciteit uit te breiden. Tevens is besloten om in wijken waar de parkeerdruk laag/acceptabel is, te onderzoeken of er mogelijkheden tot vergroening zijn.

De komende jaren zal de gemeente geconfronteerd worden met ontwikkelingen en maatschappelijke en politieke ambities die de vraag naar en aanbod van parkeerplaatsen zullen beïnvloeden. De grootste opgave waar de gemeente de komende jaren mee geconfronteerd zal worden, betreft het inbedden van de verstedelijkingsopgave in de Leidse regio. Om de bereikbaarheid en leefbaarheid te waarborgen, wordt aan uw raad in overweging gegeven om in 2018 eerst een parkeervisie op te laten stellen, zodat kan worden ingespeeld op de ontwikkelingen in de wijk, alvorens er extra groen of parkeerplaatsen worden aangelegd. In de parkeervisie wordt per leefmilieu een integraal samenhangend pakket van instrumenten/maatregelen opgenomen om de vraag naar en het aanbod van parkeerplaatsen beter in balans te krijgen en te houden. Het voorstel is dus om, in afwijking van de voor 2018 aangekondigde maatregelen uit de parkeerevaluatie, vooruitlopend op de parkeervisie geen parkeerplaatsen in gebieden (leefmilieus) toe te voegen of op te heffen. Andere voorgestelde maatregelen uit de evaluatie, zoals het plaatsen van extra herhalingsborden en aanpassing van de vergunningvoorschriften, zullen wel worden opgepakt in 2018.

Beleidsterrein 4E Leefomgeving

Doel	Prestatie	
4E1 Betere leefomgeving door verkeersmaatregelen	4E1.1 Opstellen leefomgevingsbeleid	✓
	4E1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau	✓
	4E1.3 Verkeersmanagement	⚠
4E2 Duurzame mobiliteit	4E2.1 Uitvoeren maatregelen duurzame mobiliteitsbeleid	✓

Toelichting doelenboom 4E Leefomgeving

4E1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau

In het project veilige schoolomgeving is conform de toezegging aan de commissie als eerste contact opgenomen met de speciale scholen, zoals De Brug en de Korte Vliet.

4E1.3 Verkeersmanagement

Door het wegvallen van de EU-subsidie (Ecsel joint undertaking programma) wordt het project TOMATO niet doorgezet. Dit project betrof onze deelname aan een internationaal consortium gericht op ontwikkeling van Traffic Management Toolkit (acronym "TOMATO"), waarin Leiden 2 pilots zou faciliteren en deel zou nemen aan kennis ontwikkeling en kennis distributie.

3.4.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 4 Bereikbaarheid (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
04.01	Fietsparkeerprogramma	L	S	50	-	-	-
04.03	Formatie verkeersregie	L	I	-67	-	-	-
04.06	Krediet fietsparkeren plein station Lammenschans	L	S	-	-	-	-
04.08	Krediet verkeersmaatregelen Rijnsburgerweg (Houtkwartier)	L	S	-	-	-	-
04.10	Krediet herinrichting Poelgeeststraat en Schutterstraat	L	S	-	-	-	-
04.15	Krediet project TOMATO	B	I	-	55	55	55
			S	-	-	-17	-17
		L	I	-	-55	-55	-55
			S	-	-	17	17
04.16	Aanstellen fietsparkeermanager	L	I	50	-	-	-
04.18	Dotatie reserve Afschrijving Investerings (Openbare ruimte projecten Binnenstad)	B	I	-49	-	-	-
		L	I	49	-	-	-
04.19	Krediet centrumroute Jan van Hout/ Levendaal	L	S	-	-	-	-
Totaal				33	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.4.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Fietsparkeerprogramma

Leiden wil een aantrekkelijke en bereikbare stad zijn, maar in de binnenstad is er een spanningsveld tussen deze beide begrippen. Voor de bereikbaarheid is er behoefte aan voldoende fietsparkeerplaatsen, voor de aantrekkelijkheid is het wenselijk zo min mogelijk obstakels te plaatsen. Rondom het winkelgebied zijn daarom een gering aantal fietsenrekken geplaatst die op piekmomenten worden aangevuld met tijdelijke rekken. Het wekelijks plaatsen en weghalen van deze fietsenrekken is een onvoorziene post waar nog geen dekking voor is. Voor de uitvoering van de acties 15 en 16 uit het fietsparkeerprogramma, tijdelijke fietsparkeerplekken Breestraat, Steenschuur, Nieuwe Rijn en Lange Mare, is structureel een budget nodig van € 50.000.

Formatie verkeersregie

Er is voor de komende jaren te weinig capaciteit om al het werk uit te voeren. Dit wordt veroorzaakt door het grote aantal bouw- en civiele projecten dat de komende jaren op ons afkomt (verstedelijkingsopgave). Verkeersregie gaat gebruik maken van nieuw landelijk systeem (MELVIN) voor het bijhouden en communiceren van tijdelijke verkeersmaatregelen. Naast het adviseren en beoordelen van bouwplannen, tijdelijke verkeersmaatregelen, evenementen en hun onderlinge samenhang, werkt Verkeersregie ook voor een aantal grote projecten (o.a. de Centrumroute, de Leidse ring noord, 3 oktober, singelparkbruggen en de Rijnlandroute). Verkeersregie is een wettelijke taak en deze uren kunnen niet worden doorbelast op projecten. Structureel is 1 Fte nodig. Het bij de Eerste Bestuursrapportage 2017 beschikbaar gestelde budget voor 'Uitbreiding capaciteit Verkeersregie en licentie LTC' kan deels als dekking worden ingezet (voor periode 2018-2020 een totaalbedrag van € 171.000). Per saldo ontstaat voor 2018 een voordeel van € 67.000 en structureel een nadeel van € 85.000 dat is meegenomen bij Kaderbief 2019-2022.

Aanstellen fietsparkeermanager

Voorgesteld wordt om voor 2018 een bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen voor het aanstellen van een fietsparkeermanager (het eerste half jaar van 2018 is gedekt uit stalling Mosterdsteeg). Er is behoefte aan één aanspreekpunt voor fietsparkeervragen en aan een pro-actieve aanjager van de bestuurlijk vastgestelde doelstellingen en nieuwe initiatieven. Een aanjager die ook de verschillende afdelingen bij elkaar kan brengen en de verantwoordelijkheid krijgt om oplossingen voor het fietsparkeerprobleem integraal te laten op te stellen en daarbij ook te zorgen voor uitvoering. Deze aanjager, de fietsparkeermanager, moet uiteindelijk een voorstel opstellen om de knelpunten op het gebied van fietsparkeren in Leiden op te lossen.

Budgetneutrale wijzigingen:

Fietsenstalling station Lammenschans

In december 2017 is besloten is deze sluiting uit te stellen tot juli 2018. Zo werd mogelijk gemaakt om deze overgang voor gebruikers en de omgeving tijdig te informeren en een redelijk alternatief aan te bieden. Hoewel sloop van de stalling en realisatie van maaiveld alternatieven het uitgangspunt was wordt nu ingezet op behoud van het gebouw. In de afgelopen tijd zijn veel zorgen geuit over de aanstaande sluiting van de bewaakte fietsenstalling door gebruikers en de fietsersbond. Hoewel in de plannen alternatieven waren voorzien lijkt het behoud van het gebouw waarin door middel van een pasjessysteem de toegang kan worden geregeld een betrouwbaar, betaalbaar en daardoor aantrekkelijker alternatief. Ten tijde van de opdrachtverstrekking leek dit alternatief financieel nog onhaalbaar. Sluiting van de bewaakte stalling is om praktische en logistieke redenen 2 weken verzet naar 14 juli (het begin van de schoolvakantie). De meerkosten worden gedekt vanuit het projectbudget. Bestuurlijke besluitvorming over het uitvoeringsbesluit wordt verwacht in de loop van 2018.

Krediet luchtkwaliteitsmeting Stevenshof

Er zal een luchtkwaliteitsmeting bij de Stevenshof in 2018 en in 2023 worden uitgevoerd. De totale kosten bedragen € 50.000. Voorgesteld wordt om het krediet '7100490 Onderzoek Rijnlandroute' te verhogen met € 50.000 en dit te dekken door een onttrekking aan de reserve Leefbaarheidsprojecten in de wijken voor hetzelfde bedrag (de financiële consequenties worden in de tabel behorende bij programma 9 gepresenteerd).

Krediet fietsklemmen in de wijk

Het krediet '7101080 UVP fietswijkstallingen' voor 2018 te verhogen met een bedrag van € 400.000 en voor 2019 met een bedrag van € 240.000. De kapitaallasten (afschrijftermijn van 25 jaar) worden gedekt door de investering in het meerjareninvesteringsplan (MIP) 'Fietsparkeren overige maatregelen/ Fietsparkeren in de wijk (7100947)' te verlagen met € 400.000 en € 240.000 (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

Krediet fietsparkeren plein station Lammenschans

Het krediet '7101169 fietsparkeren plein station Lammenschans' met een bedrag van € 35.000 te verhogen (afschrijftermijn 40 jaar) met als dekking een verlaging van het krediet '7100071 Diverse fietsvoorzieningen' met een bedrag van € 24.500 (afschrijftermijn 25 jaar). Door het verschil in afschrijftermijnen blijven de kapitaallasten gelijk.

Krediet verkeersmaatregelen Rijnsburgerweg (Houtkwartier)

Het krediet '7101095 Verkeersmaatregelen Rijnsburgerweg' te verhogen met een bedrag van € 75.000 om het tekort binnen het Houtkwartier op te vangen en dit te dekken door een verlaging van het krediet '7100014 Aanpak black spots'. De kapitaallasten die zijn geraamd in programma '04E1 Betere leefomgeving door verkeersmaatregelen verschuiven naar programma '04C1 Betere doorstroming op het Leidse wegennet'.

Krediet wijkcirculatie- en veiligheidsplan maatregelen binnenstad

Voorgesteld wordt om het krediet '7100863 UVP Wijkcirculatie- en veiligheidsplan - wijk 1 - maatregelen binnenstad' uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) beschikbaar te stellen voor een bedrag van € 883.415 (waarvan € 250.000 voor de Herenstraat). Het krediet wordt ingezet voor verkeersvoorzieningen in de hele stad naar aanleiding van meldingen uit de stad en voor verbetering van de verkeerssituatie bij werkzaamheden aan de weg (beheer). De bewoners van de Herenstraat is toegezegd dat er maatregelen genomen zullen worden om de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

Krediet herinrichting Poelgeeststraat en Schutterstraat

Voorgesteld wordt om het krediet '7100942 Herinrichting Schutterstraat/Poelgeeststraat' te verhogen met een bedrag van € 38.480 als gevolg van een aantal scopewijzigingen en dit te dekken door een bijdrage van cluster Beheer (een verlaging van krediet '7101259 MIP Wegen'). De kapitaallasten van het krediet blijven gelijk in Programma 4 Bereikbaarheid.

Krediet asverlegging Kanaalweg - Julius Caesarbrug

Het krediet uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) voor asverlegging Kanaalweg - JC brug (7100840) beschikbaar te stellen voor een bedrag van € 771.297. Fietsers en auto's rijden regelmatig door rood bij de Julius Caesarbrug-Kanaalweg. Daarnaast hebben fietsers, door de hoogteverschillen bij de brug, moeite om de Kanaalweg en de brug te passeren, met name nadat ze gestopt zijn voor een rood licht. Hierdoor ontstaan gevaarlijke situaties. In het project worden hoogteverschillen verkleind, de opstelcapaciteit voor fietsers vergroot, de vormgeving van de oversteek wordt geoptimaliseerd en de verkeersregelininstallatie aangepast. Daarnaast wordt het autoverkeer op de Kanaalweg afgeremd door de aanleg van een plateau. (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

Krediet MEAS locatie ontwikkeling, Rooseveltstraat-Vijfmeilaan-Fietscorridor Zoetermeer

Het krediet uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) voor MEAS locatie ontwikkeling Rooseveltstr-Vijfmeilaan - Fietscorridor Zoetermeer (7100833) beschikbaar te stellen voor een bedrag van € 239.925 en hierbij een bijdrage van de ontwikkelaar op te nemen van € 130.000. De aanpassing van de fietsstructuur vindt plaats na oplevering van de ontwikkeling op de MEAS locatie. Aanpassing in de openbare ruimte voor de ontwikkeling worden gefinancierd door de ontwikkelaar. De kosten van de aanpassing van het fietspad kunnen niet bij de ontwikkelaar gelegd worden, dit is een wens vanuit verkeersinrichting en fietsveiligheid rondom de rotonde. De aanpassingen rondom de MEAS locatie biedt de gelegenheid om aanpassingen van het fietspad mee te nemen. (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

Krediet project TOMATO

Afgelopen augustus – september kwam de kans voorbij om deel te nemen aan een smart mobiliteitsinitiatief ('Tomato') voorzien van Europese subsidie. Hiervoor is budget opgenomen voor 2018 t/m 2020 in de programmabegroting 2018. De Europese ECSEL beoordelaar heeft besloten Tomato niet te honoreren. Het beschikbaar gestelde krediet van € 300.000 kan hierdoor weer worden toegevoegd aan het krediet verkeersmonitoring.

Krediet centrumroute Jan van Hout/ Levendaal

Bij het uitvoeringsbesluit Jan van Hout/Levendaal is in het krediet een bijdrage van € 128.000 van cluster Beheer opgenomen. Deze bijdrage is bij cluster Beheer echter ook op andere kredieten geraamd. Voorgesteld wordt om de bijdrage van € 128.000 te laten vervallen en de kredieten die voor dit deeltrace bij cluster Beheer staan om te zetten naar het deeltrace Jan van Hout/Levendaal.

Krediet knelpunten fiets Stevenshof

In de Stevenshof worden regelmatig meldingen gemaakt van onduidelijke en onveilige situaties voor fietsers. Al eerder is intern onderzoek gedaan naar deze knelpunten. Gezien de samenhang, omvang van de werkzaamheden en het benodigde budget is het wenselijk om hiervoor een project te starten, in overleg met bewonersvereniging en Fietsersbond de aan te pakken locaties te inventariseren en vervolgens deze knelpunten op te lossen. Voorgesteld wordt om een krediet van € 225.000 beschikbaar te stellen (15 locaties x € 15.000) en dit te dekken door de investering 'uitvoeren verkeersmaatregelen wijkniveau' in het meerjareninvesteringsplan (MIP) met hetzelfde bedrag te verlagen. De kapitaallasten zijn in de meerjarenbegroting opgenomen.

Dotatie reserve Afschrijving Investerings (Openbare ruimte projecten Binnenstad)

In kaderbesluit RV 17.0109 Kaderbesluit Openbare Ruimte projecten Binnenstad is een begrotingswijziging opgenomen in 2017 om € 49.096 te onttrekken aan de reserve Bereikbaarheidsprojecten en dit bedrag te storten in de reserve Afschrijving investeringen ter dekking van de kapitaallasten van de herinrichting van het Havenplein. Deze begrotingswijziging was opgenomen in jaarschijf 2017, terwijl het besluit in 2018 door uw raad is genomen. De begrotingswijziging is daardoor niet verwerkt en wordt nu alsnog opgenomen in 2018.

5

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

<i>Programmanummer</i>	5
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bouw en Openbare Ruimte Onderwijs, Sport en Duurzaamheid

De missie van het programma Omgevingskwaliteit luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad met een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, waar mensen graag vertoeven en die uitnodigt tot verantwoordelijk gedrag. Zij doet dit samen met alle gebruikers.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Bijna alle prestaties binnen het programma Omgevingskwaliteit worden volgens planning gerealiseerd. Bij één prestatie staat het stoplicht op oranje. Dit betreft een vertraging van enkele herinrichtingsprojecten van het stedelijk groen, zie hiervoor prestatie 5C1.2 Renoveren en herinrichten Parken.

3.5.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

Doel	Prestatie	
5A1 Schoon, heel en veilig	5A1.1 Ontwikkelen beleid openbare ruimte	✓
	5A1.2 Openbare ruimte projecten programma Binnenstad	✓
	5A1.3 Beheren openbare ruimte	✓
	5A1.4 Inzamelen huishoudelijk afval	✓
	5A1.5 Beheren contracten buitenreclame	✓
	5A1.6 Handhaven gebruik openbare ruimte	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

De uitvoering van de beheerplannen voor de kapitaalgoederen openbare ruimte voor de periode 2017-2021 is het tweede jaar ingegaan. De inzet hierbij is en blijft een schone, hele en veilige leefomgeving die voldoet aan vastgestelde kwaliteitsniveaus en functies zoals bereikbaarheid en toegankelijkheid. Groot- en vervangingsonderhoud is een uitgelezen kans om aan de grote thema's zoals klimaatadaptatie en energietransitie invulling te geven. Dit leidt tot integralere oplossingen waarbij we beter anticiperen op ontwikkelingen, maar in enkele gevallen ook tot vertraging in de uitvoering, bijvoorbeeld voor de werkzaamheden in Zuid-West. In 2018 sluit Beheer nieuwe contracten af voor bouwkundig onderhoud en E-installaties. Dit past binnen het programma om de rechtmatigheid en doelmatigheid van onze contracten verder te verbeteren. Ook op het onderwerp "schoon" is en wordt in 2018 het nodige bereikt, zoals de vaststelling van het kaderstellend afvalbeleid in maart 2018, de afronding van de invoering van de ondergrondse containers, het vervangen van 30 bovengrondse glas en papiercontainers door ondergrondse en de optimalisatie van het prullenbakkenbestand in de binnenstad. De motie van de raad (2017) waarbij € 100.000 beschikbaar werd gesteld voor slimmer werken bij beheer (inzameling), heeft geresulteerd in weegblokken op wagens, dashboards en meer beschikbare data waardoor het voorspellend vermogen van de organisatie is toegenomen wat doorwerkt bij de optimalisatie van inzamelroutes. Voor wat betreft de uitvoering van de visie Ruimte voor de stand wordt het verwijderen van "overbodige" objecten uit de stad dit jaar afgerond, wordt gestaag verder gewerkt aan de realisatie van bewonersinitiatieven en het opstellen van beheerconvenanten (participatie) met inwoners. Ook wordt sinds begin dit jaar de voortgang van de verbetering van het meldingenproces grootschalig opgepakt met een groep direct betrokken medewerkers uit twee clusters. Tot slot worden in 2018 de Rembrandtbrug en de Kleine Havenbrug in hun historische kleuren geschilderd.

5A1.3 Beheren openbare ruimte

Voor het onderdeel beheren openbare verlichting is achterstand ontstaan in het uitvoeren van vervangingswerkzaamheden (investering). Het betreft de vervanging van armaturen door LED armaturen. Deze worden wijk/ buurt gericht vervangen. Verwacht wordt deze vertraging in 2018 te hebben ingelopen.

Pesthuis- en damtunnel: op basis van de evaluatie is het mogen aanbrengen van graffiti in twee hiervoor aangewezen tunnels met ingang van 1 januari 2018 gestaakt. Als gevolg van deze beleidskeuze dienen de twee tunnels nu opnieuw te worden geschilderd (kosten circa € 17.500). In het beheerplan is geen rekening gehouden met deze kosten. Het college stelt voor hier nu geen extra middelen voor beschikbaar te stellen, maar bij de jaarrekening de balans op te maken.

In de Van Ravelingenstraat staan vervangingsmaatregelen in 2021 gepland. Hiervoor is een krediet beschikbaar van € 226.650. Uit de laatste inspecties blijkt dat de conditie van de weg het nodig maakt het werk in 2018 uit te voeren.

De realisatie van de damwand Haarlemmertrekvaart schuift door naar 2020. In 2019 worden eerst de riolering en de openbare weg aangelegd. Vervolgens in 2020 de damwand.

Dit jaar wordt wel de bewegwijzeringsborden voor het autoverkeer vervangen en in tegenstelling tot hetgeen in de begroting staat gepland, wordt in 2018 een deel van de bewegwijzering van de fietsers vervangen.

Beleidsterrein 5B Openbaar water

Doel	Prestatie	
5B1 Waterkwantiteit op orde en verbeteren waterkwaliteit	5B1.1 Ontwikkelen beleid waterkwantiteit en waterkwaliteit	✓
	5B1.2 Beheren openbaar water en riolering	✓
5B2 Recreatieve waarde water vergroten	5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water	✓
	5B2.2 Exploiteren havens en waterwegen	✓
	5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen	✓
	5B2.4 Handhaven gebruik openbaar water	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5B Openbaar water

Geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 5C Openbaar groen

Doel	Prestatie	
5C1 Behoud van de kwaliteit van het openbaar groen	5C1.1 Doorontwikkelen beleid groen	✓
	5C1.2 Renoveren en herinrichten parken	⚠
	5C1.3 Beheren openbaar groen	✓
	5C1.4 Behandelen kapvergunningen	✓
5C2 Verbeteren kwaliteit en vergroten recreatieve waarde openbaar groen	5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid dierenwelzijn en biodiversiteit	✓
	5C2.2 Opvang zwervdieren	✓
	5C2.3 Ontwikkelen en uitvoeren beleid regionaal groen	✓
	5C2.4 Uitvoeren ontwikkelplan Oostvlietpolder	✓
	5C2.5 Aanleggen Singelpark	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5C Openbaar groen

5C1.1 Doorontwikkelen beleid groen

Het Uitvoeringsplan Groene Hoofdstructuur is door het college vastgesteld. In 2018 worden de volgende projecten uit de Groene Hoofdstructuur opgepakt: Constantijn Huygenslaan (wordt binnen herinrichting Park Kweeklust opgepakt) en Slaaghsloot/ Havik Kraaienpad, Catharina van Tussenbroekpad en Jeltje de Bosch Kemperpad (wordt binnen stadsrand Stevenshof opgepakt). Voor drie ontwikkelprojecten (woontoren Haagse Schouwweg, de Kopermolen en de Vlietzone) wordt gewerkt aan het opstellen van een groenparagraaf aangezien ze zich bevinden in of aan de Groene Hoofdstructuur. Met stadstuinen het Zoete Land, biodiversiteitstuin Vrij Groen en de LBA zijn gesprekken over hun positie binnen de gemeente Leiden (contracten, locatie, investeringsgeld), waarna gestart zal worden met een visie op stadstuinieren (eventueel uitgebreid naar stadslandbouw) in Leiden. Binnen de gebiedsontwikkelperspectieven wordt gewerkt aan de groene agenda op wijkniveau.

5C1.2 Renoveren en herinrichten Parken

De herinrichting van het Morspark, de oprijlaan Rhijnhof, de Zeeheldenbuurt (ommetjes, vergroening en Park Zeeheldenbuurt) is afgerond. Het Van der Werfpark en de Bontekoestrook zijn vertraagd vanwege respectievelijk de herinrichting van de Garenmarkt en bodemverontreiniging. De planvorming van de reconstructie van de Berhardkade is gekoppeld aan het Sponge project in Leiden Noord en start in 2018.

5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid dierenwelzijn en biodiversiteit

De regionale biodiversiteitsstudie is afgerond en er is een knelpuntenanalyse uitgevoerd van het Leidse ecologische netwerk. Er hebben diverse groene campagnes plaatsgevonden, waaronder operatie Steenbreek. Dit is zowel op particulier terrein gebeurd als in de openbare ruimte. Het stadsnatuurmeetnet is ook dit jaar gemonitord.

5C2.3 Ontwikkelen en uitvoeren beleid regionaal groen

De aanleg van de belevingsroutes en het wandelroutenetwerk is opgestart en deels uitgevoerd. In het voorjaar 2018 worden beide netwerken feestelijk geopend. De herinrichting van de Klinkenbergerplas en Bedrijfsterrein Grote Polder zijn afgerond, de Kagerzoom en Boterhuispolder zijn vertraagd vanwege een uitgebreider participatietraject, gebrek aan capaciteit en financiële middelen. In Leiden wordt vanuit het regionaal groenprogramma van Holland Rijnland de herinrichting van de Korte Vlietzone en een steiger in de Oude haven ondersteund. Binnen de Leidse Ommelanden wordt gewerkt aan Stadsrand Stevenshof en Ontwikkelplan Oostvlietpolder fase 3.

5C2.4 Uitvoeren ontwikkelplan Oostvlietpolder

De Oostvlietpolder fase 2 is opgeleverd. De planvorming Oostvlietpolder fase 3 is opgestart met een haalbaarheidsonderzoek. Er is gestart met een ecologisch en archeologisch onderzoek. Op basis van deze onderzoeken worden scenario's onderzocht voor het doortrekken van de groenrecreatieve verbinding naar Cronesteijn via de Vlietweg, door het weidegebied (zoals omschreven in het toetsingskader) en aansluitend op de Kruisherenweg. Onderdeel van het ontwikkelplan fase 3 is het realiseren van de biodiversiteitstuin Vrij Groen aan de Vlietweg.

Beleidsterrein 5D Duurzaamheid

Doel	Prestatie	
5D1 Leiden duurzame stad	5D1.1 Ontwikkelen duurzaamheidsbeleid	✓
	5D1.2 Uitvoeren geluidsanering	✓
	5D1.3 Uitvoeren bodemsanering	✓
	5D1.4 Uitvoeren duurzaamheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5D Duurzaamheid

Sinds 2016 wordt uitvoering gegeven aan de Duurzaamheidsagenda Leiden 2016-2020. Dat gebeurt door een programmatische aanpak waarbij door de gehele organisatie maatregelen worden genomen om de 16 door de raad vastgestelde doelstellingen op het gebied van energie, duurzaam ondernemen, duurzame mobiliteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulaire economie te behalen. In het eerste kwartaal van 2018 is op vele onderdelen verdere voortgang geboekt. Speciaal vermeldingswaardig is o.a. dat nieuw kaderstellend afvalbeleid is vastgesteld waardoor Leiden toewerkt naar flink minder restafval. Om burgers en bedrijven te faciliteren is er tevens een Duurzaamheidslening voor bedrijven ingesteld en zijn de leningmogelijkheid en subsidieverordening voor verduurzaming van woningen voor burgers verlengd. In maart vond een succesvol symposium 'samenwerken aan de groene stad' plaats. De campagne GaGoed is succesvol en wordt door verschillende andere overheden in 2018 overgenomen. Dat Leiden met haar duurzaamheidsaanpak in de aandacht staat blijkt tevens uit een uitgebreid werkbezoek dat 2 directeuren-generaals van de ministeries BZK en EZK in maart aan onze stad brachten in verband met de warmtetransitie. De gemeentelijke organisatie is in 2018 gestart met verdere verduurzaming door o.a. interne afvalscheiding en een maand (april) lang aandacht voor duurzaamheid in processen, gedrag en projecten.

3.5.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 5 Omgevingskwaliteit
(- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
05.09	Krediet Julius Caesar brug	B	I	-	-	-	-302
			S	-	-	-	-
		L	I	61	80	80	382
			S	-61	-80	-80	-80
05.10	Groot onderhoud Julius Caesarbrug	L	I	95	-	-	-
05.11	Krediet Groen in de Zeeheldenbuurt	B	I	-165	-	-	-
		L	I	165	-	-	-
05.13	Krediet kwaliteit openbare ruimte Noorderkwartier Oost	L	S	-	-	-	-
05.16	Kademuur begraafplaats Zijlpoort	B	S	3	3	3	3
		L	I	-	-	-	-
			S	-3	-3	-3	-3
05.17	Volkstuinen Zonneveld	B	I	-100	-	-	-
		L	I	100	-	-	-
05.18	Continueren toezichthouders fietsparkeren Stationsgebied	B	S	-40	-	-	-
		L	S	140	-	-	-
05.20	Tijdelijke maatregelen Bostelbrug	B	S	-	-	-	-
		L	I	-	-	-	-
			S	-	-	-	-
05.21	Reserve duurzaamheidsfondsen	B	I	10	-	-	-
		L	I	-10	-	-	-
05.23	Versterking vergroening en stadsecologie	L	I	130	-	-	-
05.26	Damwand Groenhazengracht	B	I	-140	-	-	-
			S	-	-4	-4	-4
		L	I	140	-	-	-
			S	-	4	4	4
Totaal				325	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.5.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Groot onderhoud Julius Caesarbrug

De gemeente is conform de toezegging aan de raad voornemens naast de bediening ook het onderhoud van de Julius Caesarbrug aan de provincie over te dragen. Hiervoor is inmiddels een concept onderhoudsovereenkomst opgesteld. De provincie hanteert een andere onderhoudssystematiek dan de gemeente. Dit betekent dat aanvullende middelen nodig zijn. Nadat deze beschikbaar zijn gesteld, kan de overeenkomst met de provincie geformaliseerd worden. Het betreft deels het groot onderhoud uit te voeren in de jaren 2018 (voor een bedrag van € 83.269) en 2021 (voor een bedrag van € 462.200). Dit betekent dat in 2018 een extra dotatie aan de voorziening kunstwerken moet worden gedaan van € 95.000.

Toezichthouders fietsparkeren Stationsgebied

Om de handhaving rondom het station en ook in de binnenstad optimaal te kunnen continueren wordt voorgesteld om structureel een bedrag van € 140.000 beschikbaar te stellen voor het Team Handhaving

Openbare Ruimte. Dit bedrag kan voor € 40.000 worden gedekt uit de hogere opbrengsten van Fiets Fout = Fiets Weg.

Versterking vergroening en stadsecologie

Ter versterking van de ambtelijke capaciteit op het gebied van vergroening, stellen we onder andere een stadsecoloog aan. We verwachten hiermee sneller en verantwoord onze vergroeningsdoelstellingen te halen.

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet Julius Caesar brug

De gemeente is conform de toezegging aan de raad voornemens naast de bediening ook het onderhoud van de Julius Caesarbrug aan de provincie over te dragen. Hiervoor is inmiddels een concept onderhoudsovereenkomst opgesteld. De provincie hanteert een andere onderhoudssystematiek dan de gemeente. Dit betekent dat aanvullende middelen nodig zijn. Nadat deze beschikbaar zijn gesteld, kan de overeenkomst met de provincie geformaliseerd worden. Het betreft met name een investering van € 1.033.114 voor het vervangen van de technische installatie en de elektrotechnische onderdelen van de brug (conform de machine richtlijn). In Kaderbrief 2019 wordt voorgesteld om dit krediet beschikbaar te stellen. De kapitaallasten worden deels gedekt door bij deze bestuursrapportage het restantkrediet van € 730.000 voor de Staatsspoorbrug in het Meerjareninvesteringsplan terug te plaatsen.

Kademuur begraafplaats Zijlpoort

Bij de begraafplaats Zijlpoort is een groot urgent probleem. De begraafplaats is van een stichting en zij beheert deze begraafplaats in eigendom (op erfpacht). De kerende muur aan het wandelpad (singelroute) staat op instorten en de stichting heeft geen geld beschikbaar voor vervanging/renovatie. Het betreft een monumentale kerende muur. De graven liggen direct achter de kerende muur waardoor de vernieuwing/renovatie zeer urgent is. Voorgesteld wordt om de kosten van € 165.000 voor de vernieuwing/renovatie kerende muur te vergoeden aan de stichting. In overleg zal er bepaald moeten worden of er mogelijkheden zijn deze kosten (eventueel gedeeltelijk) de komende jaren te verhalen op de stichting. De bijdrage van € 165.000 wordt gedekt uit het positieve resultaat van de renovatie begraafplaats Groenesteeg (€ 70.000) en uit de post onvoorzien in programma Algemene dekkingsmiddelen (€ 95.000).

Krediet kwaliteit openbare ruimte Noorderkwartier Oost

Het is de ambitie het project 'kwaliteitsverbetering Noorderkwartier Oost' klimaatadaptief te maken, dat wil zeggen dat er meer groen tegen hittestress wordt toegepast en dat waterdoorlatende maatregelen worden genomen. Het is daarmee een van de pilotprojecten van het project Klimaatadaptatie Leiden. De totale kosten voor volledige herinrichting exclusief rioleringsmaatregelen bedraagt € 2.690.000. Het beschikbare budget is € 2.040.000 voor het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte in Noorderkwartier Oost. Het tekort bedraagt dan nog € 650.000. Bij de Programmabegroting 2018 is in het investeringsplan (jaarschijf 2018) een bedrag opgenomen van € 650.000 voor de verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte Noorderkwartier Oost. Voorgesteld wordt om het bedrag beschikbaar te stellen en het krediet 'Noorderkwartier Oost' te verhogen met € 650.000. De kapitaallasten van deze verhoging zijn al in het meerjarenbeeld geraamd.

Krediet Groen in de Zeeheldenbuurt

In het 'Besluit uitwerking uitvoeringsprogramma Zeeheldenbuurt' (RV 15.0046) is een bedrag van € 1,85 miljoen beschikbaar gesteld. Hiervan is € 1.110.000 voor de drie deelprojecten 'Groen in de Zeeheldenbuurt'. De begeleidingscommissie van de Wijkvisie heeft expliciet een aantal keren aangegeven dat het investeringsbedrag in de wijk geïnvesteerd moet worden en dat daar zo weinig mogelijk ambtelijke uren uit betaald moeten worden. Van het beschikbare bedrag voor 'Groen in de Zeeheldenbuurt' is € 212.200 gereserveerd voor plankosten. Tijdens de uitvoering hebben zich onverwachte zaken voorgedaan die niet waren geraamd in het budget voor plankosten (ambtelijke capaciteit en externe onderzoeken). Dit betreft bijvoorbeeld het aantreffen van asbest, hoge drukleiding in de ondergrond. Daarnaast dient nog een aantal verkennende onderzoeken te worden gedaan in het Zeeheldenpark alvorens uitvoering kan worden gestart. Voorgesteld wordt om het krediet 'Groen in de Zeeheldenbuurt' te verhogen met een bedrag van € 165.000 voor de plankosten en dit te dekken door een onttrekking van hetzelfde bedrag uit de reserve Leefbaarheidsprojecten in de wijken.

Krediet Bos van Bosman en burgerinitiatieven

De gemeente Leiden heeft binnen haar grenzen verscheidene stadsparken en belangrijke groene verbindingen. Het doel is om de parken en de groenstructuur in goede conditie te houden door deze ongeveer eens in de 25 jaar te renoveren. Daarmee houden we parken toekomstbestendig en kunnen we de veranderende behoeften van gebruikers beantwoorden. Ten behoeve van de groene hoofdstructuur worden binnen het programma groene verbindingen gereconstrueerd en natuurvriendelijk ingericht. Het investeringsplan volgt een meerjarenplanning. Deze planning is gebaseerd op de 'afschrijving' of slijtage van een park of groenverbinding, de looptijd van het beheerplan (25 jaar); de prioritering vanuit de Structuurvisie 2025 en het Uitvoeringsplan Groene Hoofdstructuur; en de dynamiek in de omgeving, zoals wijkvisies, burgerinitiatieven of bouwplannen. Voorgesteld wordt om een krediet van € 389.000 beschikbaar te stellen voor het Bos van Bosman en een

krediet van € 102.000 voor een aantal burgerinitiatieven. Bij de Programmabegroting 2018 zijn deze bedragen in het investeringsplan (jaarschijf 2018) opgenomen. De kapitaallasten van deze kredieten zijn al in het meerjarenbeeld geraamd (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

Krediet damwanden Groenhazengracht

De kosten voor de werkzaamheden aan de damwanden Groenhazengracht vallen € 150.000 hoger uit dan in de beheerplannen was geraamd. De uitvoering van het werk is enkele maanden vertraagd en vindt daardoor in 2018 plaats. Aanvankelijk waren de werkzaamheden aan de damwand in de voorziening begroot, maar het betreft een vervanging die conform het Besluit begroting en verantwoording (BBV) geactiveerd moet worden. Voorgesteld wordt om een krediet van € 150.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken door het vrijvallen van een krediet voor hetzelfde bedrag in het Beheerplan openbare ruimte (wegen). Betreffend krediet kan vrijvallen omdat de aansluiting Vondellaan op de Plesmanlaan als gevolg van het project Leidse Ring niet in uitvoering hoeft te worden genomen. Deze aansluiting wordt in de nabije toekomst vernieuwd in het project Leidse Ring.

Tijdelijke maatregelen Bostelbrug

In 2015 is de brug geïnspecteerd. Hieruit bleek de aanwezigheid van scheurvorming in het metselwerk van de landhoofden en de pijlers. Om die reden was indertijd het advies de brug op een termijn van 3 jaar te vervangen. In de tussentijd wordt de ontwikkeling van de scheurvorming door Cluster Beheer gemonitord om, indien nodig, tijdig in te kunnen grijpen. In het beheerplan Kunstwerken 2017-2021 is de vervanging van de brug daarom eind 2017 geprogrammeerd. Voor de periode 2020-2021 staat het deel van de binnenstad (Prinsessekade/Turfmarkt/Kort Rapenburg) waarin de brug is gelegen op de planning om heringericht te worden. Dit zou betekenen dat dit deel van de binnenstad binnen een relatief korte termijn twee maal te maken zou krijgen met een ernstige beperking van de bereikbaarheid. Het vervroegen van deze herinrichting blijkt niet mogelijk omdat dit dan tegelijk met de herinrichting van de Hooigracht zou vallen waardoor de bereikbaarheid van de binnenstad sterk zou verslechteren. Daarom is gekozen om in de tweede helft van 2018 een tijdelijke versterking van de brug aan te brengen. Uit de zeer recent uitgevoerde controle op de ontwikkeling van de scheurvorming in het metselwerk blijkt echter dat de staat van de brug sneller verslechtert dan oorspronkelijk verwacht. Dit betekent het aanbrengen van de tijdelijke versterking eerder gerealiseerd moet worden. De tijdelijke maatregel wordt medio mei uitgevoerd. In de tussentijd, tot de boogconstructie is versterkt, worden verkeersregulerende maatregelen genomen om de belasting van de brug te beperken. De kosten voor versterken van de boogconstructie bedragen circa € 440.000. De kosten voor de inzet van de verkeersregelaars bedragen ruim € 100.000. Voorgesteld wordt om deze extra lasten voor € 100.000 te dekken uit het reguliere budget onderhoud bruggen en het krediet '7100885 risicoreservering Kanaalweg-Zuid' in 2021 met € 440.000 te verlagen vanwege een aanbestedingsvoordeel op project 'Onderdoorgang Kanaalweg-zuid'. Het benodigde bedrag in reserve afschrijvingen investeringen wordt met hetzelfde bedrag verlaagd. Vanaf 2022 wordt de lagere onttrekking van € 11.000 uit reserve afschrijvingen investeringen gedekt door het verlagen van de afschrijving met hetzelfde bedrag. De vrijvallende rente van € 4.400 wordt toegevoegd aan prestatie geldleningen.

Volkstuinen Zonneveld

Voor compensatie van ingeleverde volkstuingronden is in reserve Leefbaarheidsprojecten een bedrag van € 1,0 miljoen gereserveerd. Na een langdurige zoek en overlegproces is een eerste locatie voor compensatie gevonden. Deze is aansluitend aan het volkstuincomplex Zonneveld. Het is de nadrukkelijke wens van de LBA (overkoepelende organisatie van de volkstuincomplexen in Leiden) om deze tuinen voor het nieuwe tuinseizoen in gebruik te kunnen nemen. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen voor de aanleg van de betreffende volkstuintjes en dit te dekken door een onttrekking van hetzelfde bedrag uit de reserve Leefbaarheidsprojecten in de wijken. Voor de zomer 2018 wordt de raad geïnformeerd over het doorlopen proces en wordt een gedachtenwisseling georganiseerd over het gewenste gemeentelijk beleid met betrekking tot de volkstuinen.

Reserve duurzaamheidsfondsen

Op basis van het beschikbare budget is er € 10.000 teveel onttrokken aan de reserve Duurzaamheidsfondsen. Om te voorkomen dat de reserve negatief komt te staan, worden de onttrekking aan de reserve Duurzaamheidsfondsen en het budget voor de Duurzaamheidsagenda met € 10.000 verlaagd.

6

Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

<i>Programmanummer</i>	6
<i>Commissie</i>	Stedelijke Ontwikkeling
<i>Portefeuille(s)</i>	Bouw en Openbare Ruimte

De missie van het programma Stedelijke ontwikkeling luidt:

De gemeente Leiden staat voor een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de beschikbare, schaarse ruimte van stad en regio die gericht is op een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Verreweg de meeste prestaties binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling worden volgens planning gerealiseerd. De resultaten die bij de prestaties in de begroting 2018 zijn genoemd zullen naar verwachting dan ook in bijna alle gevallen worden behaald. Bij 3 prestaties is sprake van een oranje stoplicht. Dit wordt vrijwel altijd veroorzaakt door vertraging van complexe projecten. Prestatie 6C1.4 (laten) uitvoeren van projecten omvat meerdere projecten. Een aantal zijn oranje en worden nader toegelicht.

3.6.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Doel	Prestatie	
6A1 Toedelen van ruimte	6A1.1 Opstellen kaderstellende visies voor de ruimtelijke ontwikkeling van regio, stad en stadsgebieden	✓
	6A1.2 Stimuleren ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke initiatieven	✓
	6A1.3 Opstellen en actualiseren ruimtelijk instrumentarium	✓
	6A1.4 Implementatie Omgevingswet	✓
6A2 Ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde ruimte	6A2.1 Behandelen verzoeken van omgevingsvergunningen	✓
	6A2.2 Het voeren van vooroverleg	✓
6A3 Veilig bouwen en veilig gebruiken van bebouwde ruimte	6A3.1 Toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken	✓
6A4 Aantrekkelijke binnenstad door ruimtelijke ontwikkeling	6A4.1 Uitvoeren Aalmarktproject	✓
	6A4.2 Wonen boven winkels	✓
	6A4.3 Ontwikkeling stationsgebied	⚠
	6A4.4 Ontwikkeling Meelfabriek	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

6A4.3 Ontwikkeling stationsgebied

Deze prestatie is in de begroting 2018 onderverdeeld in 5 onderwerpen. De onderdelen 'Locatie bussation', 'Bouw Lorentz' en 'Fietsparkeren rondom Leiden Centraal' krijgen een groen stoplicht. Het onderdeel 'Definitieve planuitwerking en contractvorming Rijsburgerblok (Kavels 3 en 4)' krijgt een oranje stoplicht omdat dit met circa 1 à 2 kwartalen is vertraagd door extra benodigde termijnen voor overdracht van de ABN en de start van het vervolgproces daarna. Het laatste onderdeel 'Definitieve planuitwerking en contractvorming YNS-pand' is met circa drie kwartalen vertraagd door zeer complexe contractvorming en extra ontwerp uitdagingen. Gunning heeft nu in maart 2018 plaatsgevonden. In de begroting 2018 werd nog uitgegaan van zomer 2017.

Beleidsterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Doel	Prestatie	
6B1 Optimale exploitatie van gemeentelijk vastgoed	6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf	✓
	6B1.2 Opstellen MPG 2018 en Vermogensbeheer grondexploitaties 2018-2022	✓
	6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen

De prestatie staat op een groen stoplicht. Omdat is toegezegd dat over de voortgang van het beleidskader vastgoed (BKV) wordt gerapporteerd volgt hierover aanvullende informatie.

De verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is opgestart. Vorig jaar is opdracht verstrekt om vier gymzalen (César Franckstraat 40, Opaalstraat 300 Regenboogpad 4 en Valkenpad 38) te verduurzamen. Er zijn werkzaamheden uitgevoerd om de gebouwen beter te isoleren en er zijn zonnepanelen geplaatst. De werkzaamheden zijn recent uitgevoerd.

Tevens zijn twee parkeergarages (garage aan de Haarlemmerstraat en de Morspoort garage) verduurzaamd. In deze parkeergarages zijn de verlichtingsinstallaties vervangen door LED verlichting en voorzien van radardetectie waarmee een extra besparing wordt gerealiseerd.

In het pand Haagweg 4 zijn de c.v. ketels vervangen door Hoog Rendement plus ketels. Bij eerdere aanpassingen in het gebouw zijn al energie besparende maatregelen uitgevoerd zoals extra isolatie en dubbele beglazing.

Tenslotte is vorig jaar een contract gesloten met de coöperatie Zon Op Leiden voor het gebouw aan de Vennemeerstraat 1. De coöperatie Zon Op Leiden krijgt de beschikking over het dak zodat zij daar zonnepanelen kunnen plaatsen. Zon Op Leiden zoekt nu particulieren die hierin willen investeren en gebruik willen maken van de mogelijkheid voor een aandeel in collectieve zonnepanelen. Zon Op Leiden verwacht dat ze na de zomer de eerste zonnepanelen kunnen plaatsen. Op deze manier werkt de Gemeente Leiden mee aan de verduurzaming van de stad zonder dat wij hierin direct hoeven te investeren.

In samenwerking tussen de clusters SO (GVM) en PMO wordt gewerkt aan intensiever ruimtegebruik van het gemeentelijk vastgoed. Het gebouw aan het Eksterpad is in pandig aangepast zodat het door meerdere organisaties gebruikt kan worden. Er wordt nu gewerkt aan een plan voor de Trix Terwindstraat om dit gebouw te transformeren tot een MFA waardoor het zal bijdragen aan een intensiever gebruik van maatschappelijk vastgoed. Daarnaast wordt gewerkt aan de lancering van een makelpunt, Buurtruimte071 genaamd. Buurtruimte071 is een digitaal platform dat vraag en aanbod van maatschappelijke ruimten samenbrengt. Buurtruimte071 zal bijdragen aan intensiever gebruik van maatschappelijk vastgoed.

Beleidsterrein 6C Wonen

Doel	Prestatie	
6C1 Hogere kwaliteit en toename van de woningvoorraad	6C1.1 Nota Wonen	✓
	6C1.2 Prestatieafspraken met corporaties	✓
	6C1.3 Regionale woonagenda en woonruimteverdeling	✓
	6C1.4 (Laten) uitvoeren van woningbouwprojecten (inclusief studentenhuysvesting)	⚠
6C2 Opheffen illegale huisvesting	6C2.1 Toeziën en handhaven op onrechtmatige bewoning	✓
6C3 Beter leefklimaat in Leiden Noord	6C3.1 Kooiplein	✓
	6C3.2 Van Voorthuysenlocatie	✓
	6C3.3 Groenordhallen e.o.	⚠
	6C3.4 Oude Kooi.	✓
	6C3.5 Programmasturing WOP Leiden Noord	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6C Wonen

6C1.4 (Laten) uitvoeren van woningbouwprojecten (inclusief studentenhuysvesting)

In de begroting 2018 zijn 18 projecten opgenomen; 12 met een verantwoordelijkheid bij marktpartijen en 6 met een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Een groen stoplicht geldt voor 13 projecten. Voor de volgende 5 projecten is dat niet geval :

Lammenschansdriehoek

Dit project krijgt een oranje stoplicht. De start bouw van de Leidse Schans blokken E, F en A heeft eind 2017 begin 2018 plaatsgevonden. Er zouden 1400 studentenwoningen gerealiseerd worden maar door vertraging in de afname worden er nu 800 studentenwoningen en 400 starterswoningen gebouwd. In het Kanaalpark zal de start bouw op Kanaalpark 141, 147 en 159 ten gevolge van vertraging in de procedure van het bestemmingsplan en de daarbij behorende overeenkomsten met de ontwikkelaars, opschuiven naar verwachting naar eind 2018. Ten gevolge van de langere doorlooptijd van de onteigeningsprocedure is de verwachte start herinrichting Bètaplein Fase 2 verschoven naar begin 2019. De bestemmingsplanprocedures voor de nieuwbouwcomplexen met commerciële plint op de voormalige locaties van Avery Danisson en AKB Longs aan de Lammenschansweg zijn vertraagd en zullen in 2018 en 2019 doorlopen worden.

Oude Rijnlocatie

Vanwege capaciteitsproblematiek heeft het proces van de tender een half jaar vertraging opgelopen. Dit project krijgt daardoor een oranje stoplicht.

Oppenheimstraat

Dit project krijgt een oranje stoplicht. Het uitvoeringsbesluit Oppenheimstraat fase 2 uit 2013 ziet op de bouw van 27 zorgappartementen met activiteitscentrum voor Gemiva, een gemeentelijke gymzaal, herhuisvesting

van twee peuterspeelzalen van SPL, herhuisvesting van drie ruimtes voor buitenschoolse opvang en uitbreiding van kinderopvang met twee ruimtes voor voorschoolgroepen (voor Smallsteps). Mede naar aanleiding van een groot aantal ontvangen zienswijzen is onderzocht of het programma van Gemiva elders in de stad kan worden gerealiseerd, en die ruimte is inmiddels gevonden op het Kanaalpark. SPL en Smallsteps hebben daarnaast aangegeven het aantal groepsruimten niet langer te willen uitbreiden aan de Oppenheimstraat. Als gevolg hiervan is door het college aan de raad voorgesteld om de bestaande kinderopvanglocatie Oppenheimstraat 2 te renoveren en ter plaatse van het te slopen oude schoolgebouw Oppenheimstraat 4 een nieuwe gymaccommodatie te bouwen met twee zaaldelen. In het raadsvoorstel 'Herijking bouwprogramma Oppenheimstraat' is daarnaast direct om het benodigde krediet voor dit nieuwe programma gevraagd, en om afsluiting van de kredieten in het aanvankelijke project. De raad heeft inmiddels ingestemd met dit voorstel. De renovatie is in het najaar van 2018 voorzien en de start bouw van de nieuwe gymaccommodatie medio 2019.

Van Vollenhovenkade (Lorentzschool)

Dit project krijgt een rood stoplicht. De ontwikkelaar heeft medio 2016 een nieuw bouwplan ingediend voor 69 appartementen, in twee gebouwen met ondergrondse parkeergarages, waarvoor op 30 juni 2017 de omgevingsvergunning door het college is afgegeven. Er zijn in het najaar circa 500 bezwaarschriften ingediend op de omgevingsvergunning voor het bouwplan. De omgevingsvergunning is door het college in bezwaar herroepen en geweigerd op 16 januari 2018. Bij de weigering is vastgesteld dat onder meer het bouwplan van Niersman niet voldeed aan het bouwbesluit. De koopovereenkomst en de uitvoeringsovereenkomst zijn ontbonden.

Vastgoed Energiepark & Scheltemacomplex (watergasfabriek)

MBEG heeft zijn haalbaarheidsvoorstel op 26 januari 2018 gepresenteerd aan de gemeente en de stad. De impact van het plan voor de stad is groot en de beoogde behandeling in het bestuur (begin dit jaar) is over de verkiezingen heen getild. Hiermee is ruimte gecreëerd voor een zorgvuldige beoordeling van het voorstel en kaderstelling van het projectgebied. De gemeente gaat deze kaders in een nota van uitgangspunten voorleggen aan bestuur alvorens de onderhandeling met MBEG op te pakken. Het nieuwe bestuur bepaalt op welke wijze en onder welke condities het vervolgproces wordt ingericht.

Prestatie 6C3.3 Groenordhallen e.o.

De gunning aan een ontwikkelende partij wordt niet eerder verwacht dan begin 2019 daar het vaststellen van het geactualiseerde masterplan (Kavelpaspoort) is vertraagd naar de 2e helft 2018 omdat de onderhandelingen met Ymere meer tijd vergen.

3.6.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 6 Stedelijke Ontwikkeling (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
06.01	Opbrengsten bouwleges	B	I	-	-	-	-
06.05	Krediet initiatieven derden	B	I	-1.000	-	-	-
		L	I	1.000	-	-	-
06.06	Toezicht fietsenstalling (taxistandplaats Stationsgebied CS)	B	I	-199	-123	-123	-123
		L	I	199	123	123	123
06.11	Krediet planvoorbereiding Waaghoofdbrug	B	I	-20	-	-	-
		L	I	20	-	-	-
06.12	Duurzame stedelijke ontwikkeling	L	S	2.500	-	-	-
Totaal				2.500	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.6.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Krediet aanpassing buitenzonwering en klimaatinstallatie Het Gebouw

Sinds de oplevering in 2013 spelen er klimaatproblemen in Het Gebouw. De afgelopen 5 jaar hebben de diverse aanpassingen niet tot concrete oplossingen geleidt. De bestaande klimaatinstallatie en buitenzonwering (een folie op de ramen) voldoen niet waardoor het binnenklimaat niet voldoet aan de minimaal gestelde eisen. De huurders ondervinden hiervan veel klachten. De problematiek is deels terug te voeren op het ontwerp en anderzijds bezuinigingen die tijdens de uitvoering zijn genomen. Een extern adviesbureau heeft een advies gegeven hoe dit opgelost kan worden. In grote lijnen betekent dit een aanpassing van de klimaatinstallatie (€ 846.022 met een afschrijftermijn van 15 jaar) en het aanpassen van de buitenzonwering (€ 211.750 met een afschrijftermijn van 10 jaar). Voorgesteld wordt om in het totaal een krediet van € 1.057.772 beschikbaar te stellen om de problemen met betrekking tot het klimaat en zonwering op te lossen. De bijbehorende kapitaallasten bedragen € 87.378. Voor een bedrag van € 18.827 is dekking gevonden binnen de exploitatie. Het tekort aan dekking voor de jaarlijkse kapitaallasten van € 68.551 is als tegenvaller meegenomen bij Kaderbrief 2019-2022 (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

Duurzame verstedelijking

Vanaf 2018 gaan we jaarlijks extra investeren in duurzame verstedelijking en duurzaamheid. In 2018 is dat € 2,5 miljoen, vanaf 2019 wordt dat € 3 miljoen per jaar. Ook de groei van de algemene uitkering van het Rijk door stijging van de aantallen woningen en inwoners zetten we in voor duurzame verstedelijking, naast de bedragen die we in het meerjarig perspectief Vermogensbeheer hiervoor hebben gereserveerd.

Budgetneutrale wijzigingen:

Opbrengsten bouwleges

De bouwlegesopbrengsten zitten structureel te hoog in de begroting. Naar verwachting zal ook in het lopende begrotingsjaar 2018 de geraamde opbrengsten niet ontvangen gaan worden. De gemeente heeft geen invloed op de aanvragenstroom. In 2017 is een externe controle ingevoerd op de aanvragen met een bouwsom van € 1,0 miljoen en hoger. Vooralsnog leidt dit tot een beperkte verhoging van de opbrengsten, en dat is minder dan bij invoering van de externe toets werd verwacht. Aan de hand van de projectenlijst van het Projectbureau is een inschatting gemaakt van de in 2018 te ontvangen leges op de grotere bouwprojecten die door een projectleider van het Projectbureau geleid worden. De legesopbrengsten zijn in hoge mate afhankelijk van de grote bouwprojecten. Deze doorrekening leidt tot de conclusie dat voor 2018 een aframing van € 1,0 miljoen van de legesopbrengsten noodzakelijk is. Het nadeel zal worden gedekt door een onttrekking uit de reserve bouwleges voor hetzelfde bedrag.

Krediet Initiatieven derden

Voor de ambities op het gebied van duurzame verstedelijking trekken we geld uit voor de borging van voldoende ambtelijke capaciteit om initiatieven van derden te beoordelen en te begeleiden en om noodzakelijke onderzoeken te laten uitvoeren, via het bestaande krediet 'Initiatieven derden'. Met dit krediet

worden deze kosten gefinancierd totdat de kosten verhaald worden op de initiatiefnemer via bijvoorbeeld een intentieovereenkomst, een anterieure overeenkomst, gronduitgifte of erfpachtconversie. Leiden heeft een forse nieuwbouwopgave van circa 8.500 nieuwe woningen tot 2030. Deze woningen zullen een plek moeten krijgen in de bestaande stad waardoor een sluitende grondexploitatie steeds moeilijker zal worden, waarbij ook kwaliteitsverbetering van de leefomgeving gewenst is. Afgezien van de vraag wie die grondexploitatie voert, de gemeente of een marktpartij, zullen er financiële injecties nodig zijn om dit voor elkaar te krijgen. Deels betreft dit het faciliteren van initiatieven van derden waarvoor gemeentelijke plankosten en eventueel benodigde externe onderzoeken moeten worden (voor)gefinancierd. Voorgesteld wordt om het krediet initiatieven derden voor 2018 met € 1,0 miljoen te verhogen en dit te dekken door een onttrekking van hetzelfde bedrag uit de reserve Grondexploitaties.

Krediet Invoering Omgevingswet

Op het krediet Invoering Omgevingswet wordt een correctie van € 175.000 doorgevoerd (verlaging van baten en lasten) omdat de uren van team Ruimtelijke Ontwikkeling niet in de exploitatie van 2017 op het krediet konden worden geboekt, maar middels resultaatbestemming 2017 ten laste van het krediet zijn gebracht. De wijziging is budgetneutraal (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

Toezicht fietsenstalling (taxistandplaats stationsgebied Centraal Station)

NS Stations BV draagt € 3,0 miljoen bij aan de gemeente Leiden voor de verbetering van de fysieke leefbaarheid rondom het station Leiden Centraal. Dit bedrag zal in jaartermijnen van minimaal 10% worden betaald. In de overeenkomst met NS is aangegeven dat de gemeente Leiden dit jaarlijks te ontvangen bedrag van € 300.000 vanaf 2015 inzet voor de exploitatiekosten van fietsenstallingen in de directe omgeving van Leiden Station centraal (toezicht fietsenstalling Taxistandplaats). De kosten voor deze openbaar toegankelijke gratis fietsenstalling zijn in de meerjarenbegroting opgenomen voor de jaren 2015-2017. Bij vaststelling van de meerjarenbegroting 2016 is voor 2018 een bedrag van € 101.500 geraamd en voor periode 2019 t/m 2024 jaarlijks een bedrag van € 176.610 (vanaf 2019 t/m 2024). Bij deze bestuursrapportage worden de resterende bijdragen van NS en lasten voor 'fietsparkeren businesscase Stationsgebied' geraamd: voor 2018 een bedrag van € 198.500 en voor periode 2019 t/m 2024 jaarlijks een bedrag van € 123.390.

Krediet planvoorbereiding Waaghoofdbrug

Ter afronding van het onderzoek naar herplaatsing van de Waaghoofdbrug moet naar verwachting circa 155 uur werk worden verzet door stadsingenieurs, verkeerskundigen en projectmanagement. Daarnaast is een afronden extern onderzoek nodig om het conceptadvies dat eerder is uitgebracht definitief te maken. Voorgesteld wordt om een krediet van € 20.000 beschikbaar te stellen en deze te dekken door een onttrekking van hetzelfde bedrag uit de reserve bovenwijkse voorzieningen grondbedrijf.

7

Jeugd en onderwijs

Jeugd en onderwijs

<i>Programmanummer</i>	7
<i>Commissie</i>	Onderwijs en samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Jeugd, Welzijn & Zorg Onderwijs, Sport en Duurzaamheid

De missie van het programma Jeugd en onderwijs luidt:

In Leiden krijgen kinderen en jongeren de kans gezond en veilig op te groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Centraal in programma 7 staat het bieden van gelijke kansen. De beleidsontwikkeling Gelijke Kansen is in volle gang samen met de betrokken partners in de stad.

De uitvoering van de afgesproken prestaties om de doelen te bereiken loopt in grote lijnen conform planning. In vergelijking met de begroting zijn in de inleiding twee onderdelen uitgelicht.

Ten eerste zijn voor de specialistische jeugdhulp meer middelen uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. In december 2017 is besloten om reëel te begroten, omdat de jaarlijks afnemende

rijksbijdrage niet toereikend was kijkend naar de (historische) vraag naar jeugdhulp. De uitvoering van de jeugdhulp is regionaal georganiseerd via TWO jeugdhulp Holland Rijnland. Via de

afgesproken compensatieregeling wordt het tekort doorbelast naar de deelnemende gemeenten. Ten tweede zijn door tegenvallers in de renovatie van enkele schoolgebouwen en noodzakelijk uit te

voeren vervangingsinvestering voor 2018 meer middelen nodig voor onderwijshuisvesting.

3.7.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 7A Jeugd

Doel	Prestatie	
7A1 Een krachtige pedagogische samenleving	7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie	✓
	7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte	✓
	7A1.3 Ondersteunen spelbevordering	✓
7A2 Goede (gebiedsgerichte) ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin	7A2.1 Vanuit het CJG uitvoeren Wet Publieke Gezondheid	✓
	7A2.2 Vanuit het CJG organiseren van informatie en advies en opvoedingsondersteuning	✓
	7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugd & gezinsteams	✓
7A3 Goede specialistische hulp beschikbaar	7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7A Jeugd

7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie

Met partners wordt uiterst enthousiast gewerkt aan de jeugdparticipatie 2.0, waarbij organisatiebelangen ondergeschikt worden aan het er voor zorgdragen dat jeugdigen ondersteund worden in het vormgeven van voor hen belangrijke activiteiten.

7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp

De specialistische jeugdhulp is beschikbaar maar kan niet worden geleverd binnen de in 2017 begrote middelen. Voor 2018 is een meer realistische begroting opgesteld waardoor het budget is opgehoogd.

Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Doel	Prestatie	
7B1 Kwalitatief goed en toegankelijk aanbod van kindercentra	7B1.1 Zorg dragen voor voldoende aanbod peuterspeelzaalwerk	✓
	7B1.2 Waarborgen kwaliteit kinderopvang / peuterspeelzalen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Doel	Prestatie	
7C1 Goede onderwijskansen voor doelgroepkinderen tot twaalf jaar	7C1.1 Waarborgen van aanbod, kwaliteit en deelname aan voor- en vroegschoolse educatie	✓
	7C1.2 Stimuleren hoogwaardig taalaanbod op onderwijskansscholen	✓
	7C1.3 Doen bevorderen van ouderbetrokkenheid bij doelgroepkinderen	✓
7C2 Goede onderwijs-ondersteuning en samenwerking in het onderwijs	7C2.1 Ondersteunen zorg voor leerlingen met specifieke behoeften	✓
	7C2.2 Stimuleren samenwerking en voorzieningen in het onderwijs	✓
7C3 Leidse accenten	7C3.1 Stimuleren van het aanbod waarin leerlingen hun eigen talenten kunnen ontwikkelen in een doorlopende leerlijn	✓
	7C3.2 Stimuleren dat leerlingen worden voorbereid op een internationale samenleving	✓
	7C3.3 Bevorderen van buitenschools leren door samenwerking van onderwijs, bedrijven en instellingen	✓
7C4 Zoveel mogelijk leerlingen worden behouden voor het onderwijs en halen een startkwalificatie	7C4.1 Sturing geven op uitvalcijfers met RMC werkplan en het gericht inzetten van projecten	✓
	7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

Doel	Prestatie	
7D1 Goede kwantiteit en kwaliteit van onderwijshuisvesting	7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen	✓
	7D1.2 In stand houden van de bestaande gebouwenvoorraad door onderhoud en aanpassingen	✓
	7D1.3 Uitvoering van de overige wettelijke taken zoals ozb, schadeherstel en bekostiging gymnastiekonderwijs	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen

Hoewel er in de uitvoering geen afwijkingen zijn ten opzichte van begroting, wordt de prestatie 7D1.1 aangeduid als moeilijk uitvoerbaar. Door omstandigheden zoals stedenbouwkundige inpassingsproblemen, monumentenstatus en stijgende bouwkosten die niet zijn verdisconteerd in de normkostensystematiek van de VNG, staat de tijdige realisatie van meerdere door de gemeente gehonoreerde projecten onder druk. Omdat dit landelijk een probleem is, heeft de VNG onlangs de gemeenten geadviseerd vanaf 2019 de normbedragen voor de nieuwbouw van scholen eenmalig te verhogen met 40%. De reden hiervoor is dat de jaarlijkse indexering van de normbedragen over de afgelopen jaren de werkelijke prijsontwikkelingen in de markt niet goed blijkt te hebben gevolgd. De VNG verwerkt deze correctie in de modelverordening Voorzieningen huisvesting onderwijs per 2019.

3.7.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 7 Jeugd en Onderwijs (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
07.03	Onderwijshuisvesting éénmalige voorzieningen	L	S	338	-	-	-
Totaal				338	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.7.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Onderwijshuisvesting éénmalige voorzieningen

Het budget voor éénmalige voorzieningen (bestemd voor de vervulling van de zorgplicht richting scholen als het gaat om bijvoorbeeld de eerste inrichting van scholen, noodlokalen en onderwijsleerpakketten) moet worden aangevuld omdat er een structureel nadeel is ontstaan. Dit nadeel is het gevolg van een besluit in Kaderbrief 2016 om het budget voor de voorziening onderwijshuisvesting deels in te zetten ter dekking van de kapitaallasten van de investering VMBO scholen (een structurele aframing van circa € 600.000). In de Kaderbrief 2016 is de volgende toelichting opgenomen: 'Mochten de eenmalige aanvragen vanaf 2018 hoger zijn dan toereikend binnen het budget eenmalige voorzieningen dan zal er een aanvraag in de Kaderbrief 2019 of bestuursrapportage plaatsvinden.' Voor 2018 betekent dit nu een ophoging van het budget eenmalige voorzieningen met € 338.000.

Budgetneutrale wijzigingen:

Integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen gemeentefonds

Op basis van de september- en maartcirculaire zijn een aantal integratie- en decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds gewijzigd. De wijzigingen worden direct verrekend met het betrokken beleidsvelden. Het college heeft de raad hierover met afzonderlijke brieven geïnformeerd. De mutaties in de begroting zijn per saldo budgetneutraal. Voor programma 7 betreft het een verhoging van het budget met € 160.033 (de financiële consequenties worden in de tabel behorende bij programma 11 gepresenteerd)

8

Cultuur, sport en recreatie

Cultuur, sport en recreatie

<i>Programmanummer</i>	8
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving, Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Bereikbaarheid, Economie, Binnenstad en Cultuur Onderwijs, Sport en Duurzaamheid

De missie van het programma Cultuur, sport en recreatie luidt:

Cultuur, cultuurhistorie, sport en evenementen zijn van grote waarde voor de versterking van de positie van Leiden in de regio Randstad. Bovendien zijn sport, recreatie, evenementen en cultuur, belangrijk voor de sociale structuur van de stad. Het aanbod van voorzieningen zal toegankelijk zijn om de ontwikkeling en ontspanning van inwoners te verzekeren en onderscheidend om de centrumfunctie voor bezoekers te benutten.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Behoudens een paar geringe afwijkingen in de planning bij Cultureel Erfgoed en Sport zijn er geen bijzonderheden te melden.

3.8.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 8A Cultuur

Doel	Prestatie	
8A1 Cultuur heeft een breed en divers aanbod met meer kwaliteit en vernieuwing; musea en podia zetten Leiden nationaal en regionaal op de kaart	8A1.1 Doen aanbieden van een breed en divers kunst- en cultuurprogramma door de gesubsidieerde kunst- en cultuurinstellingen; verbeteren van het aanbod met (pop)muziek en film	✓
	8A1.2 Exploitatie Museum de Lakenhal	✓
	8A1.3 Restauratie en nieuwbouw Museum de Lakenhal	✓
8A2 Culturele levendigheid en culturele identiteit van de (binnen)stad	8A2.1 Doen bevorderen van de culturele levendigheid van de (binnen)stad door met de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuurinstellingen afspraken te maken over: 1. het gebruik van stad als podium, 2. het ontwikkelen van het Cultuurkwartier als kloppend hart, 3. het verbinden van cultuur met kennis en historie, 4. het aangaan van partnerschappen met andere sectoren	✓
	8A2.2 Meer plek en aandacht creëren voor beeldende kunst in de openbare ruimte	✓
	8A2.3 Beschikbaar stellen van incidentele subsidie voor bijzondere kunst- en cultuurprojecten en -initiatieven	✓
8A3 Cultuur (ver)bindt en ontwikkelt talenten en activiteiten die passen bij Leiden, Stad van ontdekkingen	8A3.1 Doen aanbieden van een breed en diverse cultuureducatief programma door de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuureducatie-instellingen	✗
	8A3.2 Afspraken maken met de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuureducatie-instellingen over: 1. speciale aandacht voor de ontdekking en ontwikkeling van talent en 2. speciale aandacht voor jongeren, kenniswerkers en expats	✓
	8A3.3 Bevorderen van een productieklimaat waarin makers en amateurkunst zichtbaar zijn in de stad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8A Cultuur

8A3.1 Doen aanbieden van een breed en divers cultuureducatief programma

Na vaststelling van de Toekomstvisie BplusC door de raad, waarin met name de kaders voor de bibliotheekvernieuwing zijn geformuleerd, is BplusC gevraagd met een uitwerkingsplan te komen. De gemeente wilde inzicht hoe de bibliotheekvernieuwing werd ingevuld binnen het subsidiebudget dat voor BplusC beschikbaar is. Wat gaat BplusC nieuw doen, wat continueert ze, waar gaat ze mee stoppen?

BplusC heeft nog geen plan aangeleverd waarover de gemeente geheel tevreden is. De gemeente vindt dat zij nog onvoldoende inzicht krijgt in hoe BplusC de komende jaren de vernieuwing in gaat vullen; ook zijn er nog vragen over een aantal financiële knelpunten.

Dit heeft ertoe geleid dat voor slechts één jaar (2018) een uitvoeringsovereenkomst (UVOK) met BplusC is afgesloten. Daarnaast is een extern bureau gevraagd een onderzoek te doen naar de invulling van de bibliotheekvernieuwing. Dit bureau heeft een aantal aanbevelingen gedaan voor zowel de gemeente als BplusC. Daarover zijn gemeente en BplusC nu in overleg.

Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Doel	Prestatie	
8B1 Het Leids verleden wordt duurzaam ingezet als onderscheidende kracht: kennis en collecties op het gebied van cultureel erfgoed zijn bruikbaar voor diverse groepen en het cultureel erfgoed wordt behouden voor toekomstige generaties. Leiden staat met al haar erfgoedkennis en –collecties nationaal en internationaal aan de top (ambitie I); Leiden wil haar historische omgevingskwaliteit behouden, benutten en versterken voor een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige stad (ambitie II); Leiden bruist van erfgoedbeleving voor en door bewoners en bezoekers (ambitie III).	8B1.1 Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken	✓
	8B1.2 Exploitatie en beheer Molen de Valk	✓
	8B1.3 Toezicht en handhaven monumenten	✓
	8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 8C Sport

Doel	Prestatie	
8C1 Leiden zorgt voor voldoende en kwalitatief goede sportvoorzieningen	8C1.1 Exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties (sporthallen, zwembaden, sportvelden, tennisbanen en overige sportaccommodaties)	✓
	8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2017	✓
8C2 Leiden ondersteunt haar sportverenigingen zodat ze sterk zijn en naast hun sportfunctie ook een maatschappelijke functie vervullen	8C2.1 Ondersteunen van sportverenigingen	✓
8C3 Leiden stimuleert dat alle inwoners meer sporten en bewegen	8C3.1 Organiseren van kennismakingscursussen	✓
	8C3.2 Stimuleren en faciliteren van sportevenementen (Marathon, Singelloop) door subsidiëring	✓
	8C3.3 Verstrekken van sportstimuleringsubsidies	✓
	8C3.4 Ondersteunen en faciliteren topsport	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8C Sport

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 8D Recreatie

Doel	Prestatie	
8D1 Voldoende recreatieve mogelijkheden voor Leidenaren	8D1.1 Beheer en exploitatie van Jeugdorp Zuid-West	✓
	8D1.2 Beheer en exploitatie van volkstuinen	✓
	8D1.3 Verstrekken van subsidie aan amateurtuinders	✓
8D2 Voldoende onderscheidende evenementen ter versterking van de levendigheid in de stad, het aantrekken van extra bezoekers en versterking van de lokale economie	8D2.1 Evenementencoördinatie	✓
	8D2.2 Be/afhandelen van aanvragen evenementenvergunning	✓
	8D2.3 Ondersteunen van de drie grootschalige en overige evenementen	✓
	8D2.4 Verstrekken van evenementensubsidie	✓
	8D2.5 Meerjarige resultaatafspraken met organisatoren van identiteitversterkende evenementen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8D Recreatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.8.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 8 Cultuur, sport en recreatie
(- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
08.01	Derde molenaar bij De Valk	B	I	-377	-35	-35	-35
		L	I	360	-	-	-
			S	17	35	35	35
08.02	Herijking exploitatie museum De Lakenhal	B	I	-104	-	-	-
			S	362	-	-	-
		L	S	-258	-	-	-
08.03	Inkomsten Erfgoed Leiden	B	S	-100	-100	-100	-100
		L	S	100	100	100	100
08.09	Programmamanager Sport	L	I	46	-	-	-
08.13	Sportaccommodaties	B	S	100	-	-	-
		L	S	133	-	-	-
08.14	Krediet zonnepanelen Combibad de Vliet/Buitenbad	L	S	-	-	-	-
Totaal				279	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.8.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Programmamanager Sport

De tijdelijke functie programmamanager Sport is t/m juni 2018 opgenomen in de begroting. Door de langere doorlooptijd van de grote sportprojecten is verlenging met 18 maanden van de tijdelijke functie programmamanager Sport noodzakelijk. Voor 2018 bedragen de extra kosten € 46.000.

Sportaccommodaties

In de exploitatie van de sportaccommodaties zijn er structureel minder inkomsten door onder meer lagere horeca(pacht)inkomsten in 3 Octoberhal en 5 Meihal en door lagere verhuuropbrengsten. Daarnaast is uit een analyse gebleken dat de verhuurinkomsten uit overige Sportaccommodaties structureel te hoog zijn geraamd. Voorgesteld wordt om de geraamde verhuurinkomsten met een bedrag van € 144.527 te verlagen en de taakstelling met een bedrag van € 88.473 te verminderen omdat deze als moeilijk / niet in te vullen wordt beschouwd.

Budgetneutrale wijzigingen:

Derde molenaar bij De Valk

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben ontheffingen (PZH-2017-595310358 en PZH-2015-502948024) verleend voor de beoogde transformatie van het stationsgebied in de molenbiotoop van molen 'De Valk'. De transformatie van stationsgebied omvat bouwhoogten die hoger zijn dan de molenbiotoop toelaat. Met de verleende ontheffing van de Verordening ruimte kan nader invulling gegeven worden aan het eerder door de gemeente vastgestelde stedenbouwkundig plan. Om de schade aan de molenbiotoop en daarmee aan het gebouw van de molen tot een minimum te beperken, wordt met aanstelling van een derde molenaar de mogelijkheid tot draaibewegingen uitgebreid. De molen kan als gevolg hiervan draaien, binnen de openingstijden en zo veel als mogelijk en verantwoord is. Voor aanstelling van de derde molenaar (jaarlijkse salarislasten van € 35.000) wordt een incidentele dotatie van € 360.000 gedaan in een daarvoor in te stellen reserve. De dotatie wordt gedekt uit de grondexploitaties Stationsgebied Rijsburgerblok K 1-2, 5 (Lorentz) en K 3-4. Daarnaast verplicht de gemeente zich tot het zoeken naar een structurele oplossing voor de dekking. Voor 2018 zal een bedrag van € 17.349 worden onttrokken om de salarislasten te dekken.

Herijking exploitatie museum De Lakenhal

In de meerjarenbegroting was rekening gehouden met heropening van museum De Lakenhal in 2017. Door verschillende omstandigheden (langere procedure omgevingsvergunning, vertraging in de aanbesteding) is

de heropening pas in 2019. Hierdoor zullen de geraamde inkomsten (toegangsgelden) voor 2018 niet worden gerealiseerd. Voor een deel is dit op te vangen door lagere uitgaven aan bijvoorbeeld onderhoud, energie en schoonmaak, het restant zal worden gedekt door een onttrekking van € 104.345 uit de de bedrijfsreserve museum De Lakenhal.

Inkomsten Erfgoed Leiden

Erfgoed Leiden en Omstreken heeft in het verleden een aantal overeenkomsten met regiogemeenten gesloten waarvan de opbrengst nooit in de begroting is verwerkt. Het betreft overeenkomsten voor werkzaamheden op het gebied van het product Dienstverlening Gebouwd Erfgoed en Dienstverlening Archeologie. Conform de overeenkomsten worden de baten en lasten verhoogd met € 100.000.

Krediet zonnepanelen Combibad de Vliet/Buitenbad

Het College heeft besloten over te gaan tot de plaatsing van hoog rendement zonnepanelen op het dak van buitenbad De Vliet in Leiden (B&W 18.0131). Met de zonnepanelen wordt jaarlijks ca 8.000 m3 aardgas (ca 14.000 kg CO2) uitgespaard. De investering van afgerond € 44.000 wordt in 10,5 jaar terugverdiend. Aangezien de technische levensduur van het systeem 20 tot 25 jaar wordt ingeschat, is sprake van een rendabele investering. Voorgesteld wordt om een krediet van € 44.000 beschikbaar te stellen. De kapitaallasten van € 2.640 door een verlaging van de energielasten van het openluchtwembad met hetzelfde bedrag. De zonnepanelen zijn in april 2018 op het dak gelegd (zie raadsinformatiebrief Afhandeling motie RV17.0119/03 Briefkenmerk Z/18/1240866/1447744), zodat al bij de start van het zomerseizoen het buitenbad voor een deel duurzaam wordt verwarmd.

Stroomvoorziening Leidse Houttheater

Het aanleggen van de stroomvoorziening in het Leidse Houttheater kost € 30.000. Voorgesteld wordt om dit te dekken uit het budget stimuleren wijkinitiatieven (de financiële consequenties worden in de tabel behorende bij programma 9 gepresenteerd).

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

Programmanummer	9
Commissie	Onderwijs en Samenleving
Portefeuille(s)	Jeugd, Zorg en Welzijn

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:

De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

De uitvoering van de doelen en prestaties van het programma Maatschappelijke Ondersteuning ligt grotendeels op koers. Drie onderdelen vragen specifieke aandacht.

Het eerste onderdeel is het sociale wijkteam. Een belangrijke draaischijf binnen het programma maatschappelijke ondersteuning zijn de sociale wijkteams. Eind 2017 is het kader sociale wijkteams in Leiden (RV 17.077) vastgesteld. Om het ambitieniveau waar te kunnen maken zijn extra middelen nodig. Dit is gebleken uit een extern onderzoek naar de werkdruk bij de sociale wijkteams. Voor de dekking van de benodigde middelen is in januari een taskforce opgezet. De taskforce onderzoekt conform de plannen ook hoe de SWT's algemene voorzieningen als het welzijnswerk intensiever kunnen inzetten.

Het tweede onderdeel dat specifiek aandacht vraagt is het beleidsterrein maatschappelijke zorg. De planning voor de decentralisatie van de maatschappelijke zorg vraagt een aanpassing. In plaats van 2020 wordt de decentralisatie op zijn vroegst voorzien vanaf 2022. De oorzaak is gelegen in het wetgevingstraject bij het Rijk. De uitwerking op landelijk niveau vraagt meer tijd. Ook de uitwerking van de verdeelsleutel vraagt meer tijd. Het beleidskader 'Maatschappelijke Zorg' blijft ons referentiekader voor de inrichting van decentralisatie van maatschappelijke zorg en de voorbereidingen zijn in gang gezet.

Ter voorbereiding op de decentralisatie vragen de volgende onderwerpen aandacht:

1. Verlagen instroom in maatschappelijke opvang : de instroom van Leidenaren in de maatschappelijke opvang was in 2017 hoger dan in 2015 en 2016. Inspanningen om uitstroom te vergroten heeft effect (meer huisvesting, casusoverleg Binnenvest-gemeente) gehad maar instroom blijft onverminderd hoog.
2. Zorg voor inwoners met ernstige multi problematiek: dit verloopt moeizaam omdat er soms geen passende zorg is voor deze doelgroep. Dit vraagt om een betere afstemming tussen de domeinen zorg en veiligheid en tussen gemeente en zorgkantoor.
3. Onvoldoende geschikte huisvesting voor de doelgroep: dit is nodig voor het voorkomen van dakloosheid, maar vooral voor een snelle uitstroom uit de maatschappelijke zorg,

Tot slot heeft een overschrijding plaatsgevonden op het project huisvesting statushouders en bijzondere doelgroepen. Een onderzoek is gestart na de oorzaken van de overschrijding van het budget. De resultaten van het onderzoek zijn gepubliceerd.

3.9.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Doen organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Doen organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Doen bevorderen van cliëntbetrokkenheid en publieksparticipatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	⚠

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk

Met name basisfunctie 3, versterken van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, en 4, het bevorderen van vrijwilligerswerk, worden nu nog niet goed ingevuld. Het contactpunt voor vrijwillige inzet heeft niet kunnen werken aan verdere bekendmaking van mogelijkheden voor vrijwilligersondersteuning voor alle sectoren en inzet op nieuwe vrijwilligersdoelgroepen, omdat er te weinig capaciteit voor beschikbaar is. Door de grote veranderingen in het sociale domein is het beroep op vrijwilligers in zorg en welzijn de laatste jaren gegroeid; zowel landelijk als in Leiden. Ook worden hoge eisen gesteld aan het werk dat vrijwilligers doen, omdat de vragen complexer en langduriger zijn. Voldoende capaciteit om goede vrijwilligersondersteuning en werving van nieuwe vrijwilligersdoelgroepen te kunnen waarborgen is van groot belang hierbij.

Beleidssterrein 9B Preventie

Doel	Prestatie	
9B1 Burgers zijn zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning	✓
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
	9B2.2 Uitvoeren van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9B Preventie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van sociale wijkteams	⚠
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9C Ondersteuning

9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van sociale wijkteams

Ondanks dat de coöperatie SWT Leiden nieuwe sociaal werkers aan het werven is op basis van extra middelen en nieuwe medewerkers worden ingewerkt, is het effect van meer capaciteit nog niet direct merkbaar. Bij een aantal teams zijn er nog wachtlijsten, is een intensivering nodig voor het opbouwen van netwerken in de wijk om collectieve oplossingen te kunnen bieden, hebben de teams nog onvoldoende outreachend en preventief kunnen werken. Samen met de coöperatie SWT Leiden wordt gewerkt aan het vinden van een

oplossing voor het resterende capaciteitstekort in de SWT's. Een aantal samenwerkingspartners van het SWT kan naar verwachting gedeeltelijk het capaciteitstekort in de SWT's aanvullen. Dat bestaat uit het toevoegen van ongeveer 5 fte door intensiever samen te werken en mee te doen aan een de pilot Snelle Hulp bij Schulden en pilot samenwerking SWT's en FACT-teams van de GGZ. FACT staat voor Functie Assertive Community Treatment en zijn de ambulante GGZ teams voor behandeling en begeleiding thuis bij meervoudige en complexe problematiek.

Er blijft dan, uitgaande van het capaciteitsonderzoek in 2017, een tekort van 4,35 fte = € 360.000 tekort in 2018. Voor de 2e helft van 2018 zou dat dan € 180.000 betekenen.

Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	⚠
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	⚠
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	⚠
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	✓
9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkomen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid

De instroom van Leidenaren in de maatschappelijke opvang was in 2017 hoger dan in 2015 en 2016. Het is ondanks vele inspanningen nog niet gelukt om voldoende effectief te zijn in het voorkomen van dakloosheid. Nog te veel Leidenaren kloppen aan bij de maatschappelijke opvang. Vroegsignalering en begeleiding bij dreigende dakloosheid kan vaker worden ingezet. Inspanningen om uitstroom te vergroten heeft effect (meer huisvesting, casusoverleg Binnenvest-gemeente) gehad maar instroom blijft onverminderd hoog.

9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood

De zorg van een kleine groep inwoners met ernstige multi-problematiek verloopt moeizaam omdat er soms geen passende zorg is voor deze doelgroep. Vooral als sprake is van een combinatie van somatische en psychische/ verslavingsproblematiek. Dit is een belangrijk onderwerp binnen overleggen met de Zorgverzekeraar, Openbare Orde en Veiligheid, Veiligheidshuis, Meldpunt Zorg en overlast.

9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen

We bieden opvang aan iedereen die dat nodig heeft, dat onderdeel zou op groen kunnen. Langdurig knelpunt is de moeizame uitstroom uit de opvang. Daarnaast lukt het gemeenten nog onvoldoende om te voorkomen dat mensen dakloos raken. Hiertoe is het belangrijk om aan te sluiten bij de uitvoering van programmaprestatie 6C1.1, de uitvoering van Nota Wonen.

3.9.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 9 Maatschappelijke ondersteuning (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
09.01	Bed-Bad-Brood voorziening en stichting Vluchtelingenwerk	B	S	-50	-	-	-
		L	S	50	-	-	-
09.02	Bed Bad Brood regeling	L	I	86	-	-	-
09.03	Beschermd wonen	L	I	-	-	-	-
09.06	Openhouden Gebouw C	L	I	450	-	-	-
09.08	Extra krediet huisvesting statushouders en bijzondere doelgroepen	L	I	668	-	-	-
09.09	Stroomvoorziening Leidse Houttheater	L	I	-	-	-	-
09.10	RDOG bijdrage Leiden 2018	L	I	268	-	-	-
09.11	Bijdrage RDOG	L	S	279	-	-	-
09.13	Doorontwikkeling sociaal domein	L	S	180	-	-	-
09.14	Toezichthouden Rechtmatigheid Sociaal domein (WMO/Jeugd)	L	S	75	-	-	-
09.15	Veilig Thuis	L	S	329	-	-	-
09.18	Borgen en versterken van vrijwilligerswerk	L	I	158	-	-	-
09.21	Krediet luchtkwaliteitsmeting Stevenshof	B	I	-50	-	-	-
		L	I	50	-	-	-
09.23	Reserve Sociaal Domein, onttrekking	B	S	-4.583	-	-	-
	Reserve Sociaal Domein, storting	L	S	15.000	-	-	-
Totaal				12.910	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.9.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Bed-Bad-en-Brood voorziening

Eind 2017 is bekend geworden dat gemeenten vanaf 2018 geen geld meer ontvangen voor de BBB voorziening vanuit het Rijk. Voor 2018 is een incidenteel budget beschikbaar gesteld. Vanaf 2019 wordt een tekort voorzien van € 219.000. Op dit moment wordt er in samenwerking met betrokken organisaties onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingen.

Openhouden Gebouw C

In 2017 hebben de regionale wethouders uit het portefeuillehoudersoverleg Maatschappij besloten dat gebruik van gebouw C in 2018 per gemeente bekostigd wordt. In gebouw C zijn 36 plekken beschikbaar voor maatschappelijke opvang. Het gebruik loopt terug. Gemiddeld zijn er 25 plekken bezet. Het aantal dak- en thuislozen in de opvang afkomstig uit Leiden is gemiddeld 50%. De kosten voor gebouw C zijn voor 2018 circa € 900.000. Voor 2018 dient de gemeente Leiden rekening te houden met een € 450.000 aan kosten voor gebruik van dit gebouw.

Krediet huisvesting statushouders en bijzondere doelgroepen

Er is een aanvullend krediet van € 1.031.235 nodig voor de huisvesting van statushouders en bijzondere doelgroepen vanwege de gesignaleerde kostenoverschrijdingen zoals beschreven in de raadsbrief van 27 maart 2018. In het resultaat van jaarrekening 2017 is al een bedrag verwerkt van € 362.250. Bij deze bestuursrapportage wordt het overige deel van € 668.985 als nadeel opgenomen.

RDOG (dotatie reserve)

In kadernota 2019 van de RDOG is opgenomen dat er een bijstorting in de Algemene reserve van de GGD wordt gevraagd omdat deze reserve € 1,9 miljoen onder de bodem is (bepaald aan de hand van de actuele risico-inventarisatie). Een deel wordt gecompenseerd met een surplus in de Algemene reserve GHOR (€ 16.000) en een

surplus in de Reserve markttaken GGD (€ 172.000), per saldo leidt dit tot een bijstorting door gemeenten van € 1,7 miljoen. Het Leids aandeel bedraagt € 268.000.

Bijdrage RDOG

In de begroting is een budget van € 4.036.000 voor de RDOG beschikbaar. In 2017 is de verhoogde bijdrage gedekt binnen het beleidsterrein Preventie, maar dit betrof een incidentele oplossing. De 1e begrotingswijziging 2018 van de RDOG komt voor Leiden uit op een bijdrage van € 4.315.000. Er ontstaat hiermee voor 2018 een tekort van € 279.000 (zie raadsvoorstel 18.0021 Zienswijze eerste begrotingswijziging 2018 en Kadernota 2019 RDOG HM).

Doorontwikkeling Sociaal Domein

Voor de doorontwikkeling van het Sociaal Domein trekken we de komende jaren extra geld uit. In 2018 o.a. alvast € 180.000. Zie de tekst hieronder onder het kopje *Reservering Sociaal Domein*.

Toezicht houden rechtmatigheid Sociaal domein

Landelijk ziet men een toename van fraude en oneigenlijk gebruik van zorgmiddelen. Binnen gemeente Leiden zijn er op dit moment geen functionarissen die zich bezighouden met toezicht en handhaving zorgfraude. Om ervoor te zorgen dat de zorggelden juist worden besteed stellen wij voor om de formatie in de uitvoering uit te breiden met 2,0 Fte Toezichthouder Rechtmatigheid (structurele lasten van € 135.000). Deze functionarissen zullen de opsporing, toezicht en handhaving van zorgfraude binnen het sociaal domein voor hun rekening nemen door te acteren op meldingen vermoeden van fraude maar ook regelmatig onderzoeken uit te voeren naar de gecontracteerde zorg- en de pgb-trajecten. Naar verwachting zullen de kosten vanaf 2019 gedekt kunnen worden door de opbrengsten die het toezicht en handhaving gaan opleveren. Voor 2018 betekent de uitbreiding van formatie een nadeel van € 75.000.

Veilig Thuis

Veilig Thuis voert wettelijke taken uit die volgens vaste kaders en binnen vaste termijnen moeten worden uitgevoerd. Veilig Thuis zag het aantal meldingen in de afgelopen jaren fors stijgen. Om de wettelijke taken zonder wachtlijsten uit te voeren en aan de criteria van de inspecties te voldoen, is het budget van Veilig Thuis fors verhoogd. Dit is gebeurd op basis van het plan van aanpak 'Naar een toekomstbestendig Veilig Thuis' waarover het portefeuillehoudersoverleg Publieke Gezondheid positief heeft geadviseerd. De extra kosten voor 2018 zijn naar inwoneraantal berekend voor de gemeenten in Hollands Midden. Het Leidse aandeel in deze extra kosten bedraagt € 467.000. Er is dekking voor € 138.000. Het nadeel bedraagt € 329.000 (zie raadsvoorstel 18.0021 Zienswijze eerste begrotingswijziging 2018 en Kadernota 2019 RDOG HM).

Borgen en versterken van vrijwilligerswerk

Sinds de decentralisaties en vanuit het Beleidsplan 'Iedereen telt mee' zet de gemeente steeds meer in op de eigen kracht van mensen en hun netwerk. Hierdoor wordt er ook steeds meer gevraagd van vrijwilligers, buurtbewoners, mantelzorgers en instellingen. De focus ligt hierbij op preventie en transformatie van het sociaal domein. In de Stadsenquête van 2017 is gebleken dat het aantal vrijwilligers gelijk is gebleven (32%) en niet gestegen. Bovendien is de bekendheid van de vrijwilligersondersteuning afgenomen ten opzichte van 2015 (zowel onder alle Leidenaren als onder vrijwilligers). Het huidige budget is net aan toereikend voor de basis qua vrijwilligersondersteuning. Denk hierbij aan de inzet van iDoe, de website, kleine waardering en scholing. Om aan de toenemende vraag aan vrijwilligersondersteuning te kunnen voldoen, is er zowel structureel als incidenteel budget nodig om de beleidsdoelstellingen waar te kunnen maken. Voor 2018 betreft het een bedrag van € 157.500. Deze middelen kunnen dan ingezet worden voor het versterken van de vrijwilligersondersteuning (zowel richting organisaties als nieuwe doelgroepen), vergroten van de bekendheid van vrijwilligersondersteuning, inspelen op nieuwe vrijwilligersdoelgroepen en erkennen, waarderen en scholen van vrijwilligers.

Reservering Sociaal Domein

In 2018 gaat ongeveer de helft van onze begroting naar activiteiten die wij groeperen onder de naam 'Sociaal domein'. In dat sociaal domein gaan we de komende jaren anders werken, gericht op de persoon en het gezin, met meer richting, ruimte en ruggensteun voor de professional en maatwerk. In de Jeugdhulp trekken we de regie meer naar ons toe. We reserveren een budget voor de doorontwikkeling Sociaal Domein van € 15 miljoen om de komende periode de urgente tekorten aan te vullen en de veranderingen door te voeren. Het budget voor het sociaal domein wordt geïndexeerd en verhoogd met de middelen die voor dit domein uit het accres van de Algemene Uitkering komen. We zien dit budget als een taakstellend budget en als een gesloten systeem: uitgaven en inkomsten, tegen- en meevallers komen in beginsel terecht in dit budget. Het is een enorme uitdaging om binnen dit financieel kader de zorg te organiseren. #

We gaan anders werken en vooral inzetten op stevige sociale basisvoorzieningen en preventie. Uitgangspunt blijft dat er kwalitatief goede zorg is voor iedereen die dat nodig heeft. In 2022 moeten we dat kunnen bieden binnen het beschikbare budget. Voor het nieuwe financieel kader voor het Sociaal Domein maken we een uitzondering voor het budget dat is bestemd voor bijstandsuitkeringen (BUIG). Toekomstige mee- en

tegenvallers die betrekking hebben op dit BUIG-budget, verrekenen we met de concernreserve. De aanspraken voor het minimeleid blijven op 120% van het sociaal minimum.

Budgetneutrale wijzigingen:

Bed-Bad-Brood voorziening en stichting Vluchtelingenwerk

Stichting Vluchtelingenwerk Leiden (SVL) heeft meer statushouders in begeleiding, dit leidt tot € 50.000 extra kosten. Het nadeel van SVL kan worden gedekt door extra rijksinkomsten van € 50.000.

Beschermd wonen

In 2017 is een onderschrijving gerealiseerd van afgerond € 3,9 miljoen. Exclusief de incidentele subsidie van € 0,4 miljoen aan de Binnenvest voor het open houden van gebouw C in de 2e helft van 2017 was de onderschrijving € 4,3 miljoen. De integratie-uitkering Sociaal domein onderdeel Beschermd wonen is in 2018 € 0,7 miljoen hoger. Er is geen uitbreiding voorzien van het aantal plekken bij Beschermd wonen in 2018. Daarom wordt een voordeel verwacht van minimaal € 4,0 miljoen in 2018. Conform staand beleid wordt dit toegevoegd aan de reserve zachte landing 3D en daarbinnen te oormerken voor Beschermd wonen. Na bestemming van het jaarresultaat 2017 en verwerking van deze bestuursrapportage bedraagt het voor Beschermd wonen geoordeelde deel in de reserve afgerond € 11,0 miljoen. Hiervoor bestaan nog geen concrete bestedingsplannen. Medio 2015 is afgesproken om een wachtlijst in te voeren voor Beschermd wonen. Dat is de voornaamste reden van het ontstaan van het overschot van € 11,0 miljoen. Voor Beschermd wonen, waarbij Leiden de middelen ontvangt voor de regio Holland Rijnland, is regionale solidariteit afgesproken. Dat houdt in dat bij een eventueel tekort de gemeenten naar rato bijdragen. Bij een overschot wordt in regionaal verband gekeken naar bestedingsmogelijkheden.

Stroomvoorziening Leidse Houttheater

Het aanleggen van de stroomvoorziening in het Leidse Houttheater kost € 30.000. Voorgesteld wordt om dit te dekken uit het budget stimuleren wijkinitiatieven (de lasten zijn opgenomen in programma 8).

Integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen gemeentefonds

Op basis van de september- en maartcirculaire zijn een aantal integratie- en decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds gewijzigd. De wijzigingen worden direct verrekend met het betrokken beleidsveld. Het college heeft de raad hierover met afzonderlijke brieven geïnformeerd. De mutaties in de begroting zijn per saldo budgetneutraal. Voor programma 9 betreft het een verhoging van het budget met € 598.089 (de financiële consequenties worden in de tabel behorende bij programma 11 gepresenteerd).

Krediet luchtkwaliteitsmeting Stevenshof

Er zal een luchtkwaliteitsmeting bij de Stevenshof in 2018 en in 2023 worden uitgevoerd. De totale kosten bedragen € 50.000. Voorgesteld wordt om het krediet '7100490 Onderzoek Rijnlandroute' te verhogen met € 50.000 en dit te dekken door een onttrekking aan de reserve Leefbaarheidsprojecten in de wijken voor hetzelfde bedrag (de lasten zijn opgenomen in programma 4).

10

Werk en inkomen

Werk en inkomen

<i>Programmanummer</i>	10
<i>Commissie</i>	Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Werk en Inkomen, Wijken en Financiën

De missie van het programma Werk en inkomen luidt:

De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet.

Stand van zaken bij Bestuursrapportage

Het aantal bijstandsuitkeringen daalt maar de daling is onvoldoende om uit te komen met het uitkeringenbudget van het Rijk, ondanks dat dit budget recent verhoogd is met € 1,0 miljoen. Het ziet ernaar uit dat Leiden ook voor 2018 een beroep zal moeten doen op de vangnetregeling. De oorzaak is waarschijnlijk de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De doelgroep van de Participatiewet profiteert niet vanzelfsprekend van een bloeiende economie. Voor het overige zijn er geen afwijkingen van de begroting. De uitgaven voor het minimebeleid blijven op het niveau van 2017.

3.10.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten van re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten project Jongeren op de Arbeidsmarkt (Project JA)	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10A Arbeidsparticipatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomensvoorziening	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, loaw, loaz, Bbz- inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10D Schuldhelpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van budgetbeheer, stabilisatietrajecten en overige preventieve maatregelen	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhelpverlening	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10D Schuldhelpverlening

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.10.2 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 10 Werk en Inkomen (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
10.02	Bijstand 2018	B	I	-1.335	-	-	-
		L	I	3.512	-	-	-
Totaal				2.177	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.10.3 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Bijstand 2018

Het uitkeringsbestand neemt licht af, maar de daling is minder dan begroot waardoor er een nadeel ontstaat van € 3,5 miljoen. Daarnaast nemen de inkomsten uit terugvordering met € 0,5 miljoen af ten opzichte van begroot. Het BUIG-budget (rijksbudget waaruit de gemeente haar bijstandsuitkeringen betaalt) is € 1,0 miljoen hoger bijgesteld. Deze drie effecten leiden tot een tekort van afgerond € 3,0 miljoen ten opzichte van het beschikbare budget. Bij een tekort van dergelijke omvang heeft Leiden recht op een vangnetuitkering van het Rijk van afgerond € 0,9 miljoen. Per saldo is het nadeel afgerond € 2,2 miljoen. Omdat het rijksbudget sterk kan fluctueren wordt het tekort vooralsnog als incidenteel beschouwd. Om in aanmerking te komen voor een aanvullende rijksuitkering moet er een set van maatregelen worden genomen, die er toe leiden dat het tekort structureel afneemt. Ook dat pleit er voor om het tekort als incidenteel op te nemen. De set van maatregelen is in het raadsvoorstel van deze bestuursrapportage opgenomen. Een van de maatregelen is het aanschaffen van een diagnosemodel. Met het model kunnen de bijstandsgerechtigden, die nu een vrijstelling hebben van de arbeidsplicht (nu circa 1200) nogmaals worden gescreend op mogelijke participatiekansen. Daardoor neemt de kans op uitstroom toe. De structurele kosten zullen vanaf 2019 worden gedekt door een afname van de uitkeringskosten.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

3.11 Algemene dekkingsmiddelen

3.11.1 Financiële afwijkingen begroting 2018

Programma 11 Algemene dekkingsmiddelen
(- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
11.01	Niet realiseerbare taakstellingen	L	S	755	-	-	-
	Taakstelling ambtelijke organisatie ter dekking nieuwe prioriteiten	L	S	14	-	-	-
11.02	Dividendinkomsten Alliander	B	I	-570	-	-	-
	Dividendinkomsten BNG	B	S	-650	-	-	-
11.03	Integratieuitkeringen en decentralisatieuitkeringen gemeentefonds	B	S	-759	-2.629	-2.545	-2.980
		L	S	759	2.629	2.545	2.980
11.05	Ontwikkeling financieringsfunctie	L	S	-848	-	-	-
11.07	Accres Algemene Uitkering (maartcirculaire)	B	S	390	-	-	-
11.10	Opbrengst OZB woningen	B	S	700	-	-	-
11.12	Dotatie concernreserve	L	S	3.601	-	-	-
11.13	Reserve afschrijvingen investeringen	B	S	-24.169	-	-	-
Totaal				-20.777	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.11.2 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Niet realiseerbare taakstellingen

Voor 2018 bedraagt is de resterende opgave aan taakstellingen voor o.a. digitalisering dienstverlening en maatschappelijk vastgoed afgeraamd voor een bedrag van afgerond € 0,8 miljoen. Het College beschouwt deze taakstellingen als moeilijk / niet in te vullen.

Dividendinkomsten BNG en Alliander

Gemeente Leiden is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Door een stijging van de nettowinst en het voorstel aan de vergadering van aandeelhouders om een groter deel hiervan als dividend uit te keren (37,5% i.p.v. 25%) ontvangt de gemeente Leiden over boekjaar 2017 € 879.544 dividend. Dit is afgerond € 650.000 meer dan begroot. De dividendinkomsten voor de deelneming in netbeheerder Alliander zijn geraamd op € 1,5 miljoen per jaar. In 2018 keert Alliander op basis van het resultaat over 2017 een eenmalig hoger dividend uit. Het voordeel voor Leiden betreft € 570.000. Naar verwachting kan het dividend voor de komende jaren onder druk komen te staan door de afboekingen die Liander moet doen in de gasnetten. Op dit moment is niet duidelijk wie deze kosten gaat betalen. Zo lang dat onduidelijk blijft zal het resultaat van Alliander onder druk komen te staan. Alliander keert jaarlijks 45% van de winst uit aan de aandeelhouders.

Ontwikkeling financieringsfunctie

Aan de hand van de verwachte financieringsbehoefte en het verwachte renteverloop is een inschatting gemaakt van de rentelasten voor de komende jaren. Het valt op dat de afwijking in het leningvolume met name zit in de eerste jaren van de begroting 2018. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat een aantal investeringen, die gepland stonden voor deze jaren, doorschuiven in het meerjarenbeeld. Ook de financieringsbehoefte schuift hiermee door. Aangezien de renteverwachting in het meerjarenbeeld oploopt, levert het doorschuiven van investeringen een rente-effect op. De rentelasten over 2018 zijn lager zijn omdat er een lager bedrag moet worden geleend. Tevens is in de begroting voor de financiering in 2018 gerekend met een rentepercentage van 2%. Het is de verwachting dat het werkelijke rentepercentage, waartegen kan worden geleend, lager zal zijn (rond de 1,4%). Ook dit levert een financieel voordeel op. In totaal wordt over 2018 een voordeel op de rentelasten verwacht van € 848.166.

Algemene Uitkering (maartcirculaire)

In het Interbestuurlijk Programma (IBP) is de afspraak van samen de trap op en af afspraak herbevestigd. Op basis van deze afspraak neemt de algemene uitkering conform de maartcirculaire voor 2018 af met een bedrag van € 390.000.

Opbrengst OZB woningen

De opbrengst OZB woningen zijn € 700.000 lager in 2018 als gevolg van vertraging in de woningbouwproductie en een lagere gemiddelde waarde nieuwbouw.

Reserve afschrijvingen investeringen

Uit de reserve afschrijvingen investeringen wordt incidenteel een bedrag van € 24,6 miljoen onttrokken. Dit voordeel voor 2018 leidt tot structurele nadelen in het meerjarenbeeld als gevolg van het wegvallen van een deel van de jaarlijkse dekking voor de afschrijving van investeringen. Voor 2018 betreft het nadeel (lagere onttrekking uit reserve afschrijvingen investeringen) een bedrag van € 456.000. De structurele nadelen zijn meegenomen bij Kaderbrief 2019.

Dotatie concernreserve

De concernreserve wordt mede op basis van het resultaat na bestemmingsvoorstel bij jaarrekening 2017 aangevuld met een bedrag van € 3,6 miljoen om de weerstandscapaciteit te versterken.

Budgetneutrale wijzigingen:

Integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen gemeentefonds

Op basis van de september- en maartcirculaire zijn een aantal integratie- en decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds gewijzigd. De wijzigingen worden direct verrekend met het betrokken beleidsvelden. Het college heeft de raad hierover met afzonderlijke brieven geïnformeerd. De mutaties in de begroting zijn per saldo budgetneutraal. Voor programma Algemene dekkingsmiddelen betreft het een verhoging van de inkomsten met € 758.122.

3.12 Overhead, Vpb en onvoorzien

3.12.1 Financiële afwijkingen begroting 2018

Ontwikkelingen personeelskosten

We blijven met de personeelskosten naar verwachting binnen de begroting, maar tegelijkertijd staat de organisatie onder druk. Door de economische ontwikkelingen zien we dat de arbeidsmarkt weer is aangetrokken. Het aantal moeilijk vervulbare vacatures neemt weer toe. Bijvoorbeeld op het gebied van informatiemanagement is er inmiddels grote concurrentie op de arbeidsmarkt. Doordat vaste krachten op dat gebied – tegen de gebruikelijke gemeentelijke salarissen - moeilijk te krijgen zijn, neemt het aantal extern ingehuurd personeel toe. Dat legt weer een druk op het personeelskostenbudget. Het is daarbij goed te weten dat de gemeentelijke cao tot einde 2018 vaststaat. Verrassingen op dat gebied hoeven wij dit jaar niet te verwachten. Alles overziend verwachten wij dat het personeelskostenbudget voor 2018 toereikend is en sturen wij daar ook op.

Programma 12 Overhead, Vpb en onvoorzien (- = voordeel)

Nr	Onderwerp	L/B	I/S	2018	2019	2020	2021
12.01	Ontwikkeling bijdrage Servicepunt71	L	S	71	-	-	-
12.04	Digitalisering - vernieuwing werkplek en VRIS.	L	S	998	-	-	-
12.06	Versterking juridische kwaliteitszorg	L	S	45	-	-	-
12.09	Beloningsbeleid Onregelmatigheidstoelage (ORT)	L	I	75	-	-	-
			S	30	-	-	-
12.13	Werkzaamheden voor IT applicaties	L	S	185	-	-	-
Totaal				1.404	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

3.12.2 Toelichting afwijkingen begroting 2018

Mee- en tegenvallers:

Ontwikkeling bijdrage Servicepunt71

In het bestuur van 7 december 2017 is besloten dat voor Servicepunt71 dezelfde indexatie wordt aangehouden voor de loonkosten als de gemeenten. De werkelijke loonstijging 2018 betreft 5,53%. Na aftrek van de in de begroting gehanteerde indexatie van 2,9% (o.b.v. verwachte loonontwikkeling) resteert per saldo een inhaal indexering van 2,63%. De inhaal indexering van 2,63% voor Servicepunt71 is voor een groot gedeelte (1,83%) al meegenomen in het meerjarenbeeld, alleen een percentage van 0,8% nog niet (circa € 120.000). Gezien alle ontwikkelingen op het gebied van ICT wordt ook de taakstelling voor 2019 voor ICT als niet realiseerbaar aangemerkt wat in dat jaar een nadeel oplevert van € 77.000. Tot slot blijkt in de eerste tertiairrapportage 2018 van Servicepunt71 dat de eindafrekening van ICT vanaf 2018 structureel conform afspraken tussen Servicepunt71 en gemeenten voor Leiden tot een budgetverhoging leidt van € 71.000.

Versterken juridische kwaliteit

De samenleving en de rol van de overheid daarin veranderen in rap tempo. Een sterke juridische functie is van groot belang voor de bestuurskracht van de gemeente. De vele nieuwe gemeentetaken stellen zware eisen aan het vakmanschap van de gemeentelijke juristen. Niet alleen in klassieke zin, maar ook passend bij de veranderende samenleving. Recente kwesties, zoals de kwestie van de naheffingsaanslagen in 2017, de FIOD-casus en complexe dossiers als de aansprakelijkstelling van coffeeshop GOA, laten zien dat aandacht voor de juridische kwaliteit onverminderd urgent is. De juridische functie wordt momenteel ingevuld door Juridische Zaken van SP71, de vakjuristen en de concernjurist. Op dit moment ligt de focus op het afhandelen van juridische kwesties. Een goede invulling van de juridische functie vereist dat er ook wordt gewerkt aan het structureel verbeteren van de juridische kwaliteit. Deze rol is belegd bij team SMC, met name bij de concernjurist (1fte). Gelet op de grote hoeveelheid aan dossiers en de kwetsbaarheid van de functie is een extra fte – met focus op juridische kwaliteitszorg - noodzakelijk. Voor 2018 bedragen de extra lasten € 45.000.

Beloningsbeleid Onregelmatigheidstoelage (ORT)

Het beloningsbeleid op het gebied van de ORT wordt aangepast conform uitspraak van de Centrale Raad voor Beroep (CRvB) met betrekking tot het uitbetalen van de onregelmatigheidstoelage over de periode dat een

medewerker verlof opneemt. De uitspraak van de CRvB is gebaseerd op een Europese Richtlijn. Aanpassing van de regeling zal gebeuren vanaf 2015. Dit leidt tot incidentele kosten van € 75.000 voor de jaren 2015 t/m 2017 en structurele kosten van € 30.000 per jaar vanaf 2018.

Digitalisering

Om aan te kunnen blijven sluiten bij alle maatschappelijke ontwikkelingen op I-gebied, moeten we niet alleen investeren in een goede basisstructuur maar ons ook blijvend innoveren. Om onze innovatiekracht te vergroten, zijn ten opzichte van de bestaande middelen extra investeringen nodig. Voorgesteld wordt om voor 2018 een bedrag van € 998.000 beschikbaar te stellen voor vernieuwing van de werkplek en uitvoering van programma VRIS (Versterken Regionale I-Samenwerking).

Reserve Sociaal Domein

Om budget te creëren voor frictiekosten en verandering sociaal domein (door meer integrale en maatwerksturing en een andere verdeling van de lasten binnen regionale Jeugdzorg) zal eenmalig een bedrag van € 15,0 miljoen worden gedoteerd aan reserve Sociaal Domein. Voor 2018 zal een bedrag van € 4,9 miljoen worden onttrokken uit deze reserve.

Werkzaamheden voor IT applicaties

'Project VTH' is begin vorig jaar gestart met als doel om voor vier regiogemeenten één nieuwe Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH) applicatie te selecteren en in te voeren. Vanwege de problemen en tekortkomingen bij de huidige VTH applicaties is dit voortvarend opgepakt, en is een doelarchitectuur opgesteld conform de nieuwe architectuur richtlijnen. Echter geen enkele van de benodigde services zijn nog beschikbaar op de servicebus en moeten dus nog worden gemaakt, en ook de ondersteunende applicaties moeten nog worden geüpdatet en / of ontwikkeld.

Daarnaast is de applicatie voor ondersteuning van het subsidieproces aan vervanging toe, mede omdat het huidige subsidiesysteem niet flexibel genoeg is om aan onze eisen te voldoen. Zo onderzoeken we of een nieuwe applicatie aan de wens van de raad tegemoet kan komen de samenhang tussen de uitgaven en de beoogde beleidsdoelen beter inzichtelijk te maken. Het komend najaar zal een intensief traject worden doorlopen om te komen tot een programma van eisen en kunnen de voorbereidingen voor de invoering worden getroffen. Deze kosten voor beide systemen bedragen eenmalig € 185.000.

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet aanvullende ambtelijke huisvesting

Bij de jaarrekening 2017 is van het krediet '7101111 ambtelijke herhuisvesting 2020' een bedrag van € 977.221 ten laste van het rekeningresultaat gebracht vanwege het beëindigen van de Europese selectieprocedure voor de ontwikkeling van de aanvullende ambtelijke huisvesting. Door het beëindigen van de selectieprocedure konden de gerealiseerde kosten niet meer worden geactiveerd en moesten deze lasten dus ineens worden genomen in 2017. Het voorbereidingskrediet moet met dit bedrag opgehoogd worden voor de verbouwingskosten van de aanvullende ambtelijke huisvesting. De baten van het krediet worden met hetzelfde bedrag opgehoogd (budgettaire ruimte op de baten is ontstaan door de afboeking van € 977.221 bij jaarrekening 2017). Daarmee is dit een budgetneutrale en financieel-technische wijziging. In het raadsvoorstel 'Kredietaanvraag onder voorwaarden aanvullende ambtelijke huisvesting' is al rekening gehouden met de ophoging van de lasten en baten van dit krediet (Over 2018 vindt er geen mutatie plaats op de exploitatiebudgetten).

3.13 Samenvatting financiële afwijkingen

3.13.1 Rapportage

Het netto resultaat per Programma
(- = voordeel / bedragen x € 1.000,-)

Onderstaand is opgenomen een samenvattend overzicht van de resultaten per programma incl. en exclusief reserves. Voor een specificatie verwijzen we graag naar de toelichting per programma.

Hieronder de tabel met de resultaten per programma *inclusief* de verrekeningen met reserves.

Prog	Onderwerp	2018	2019	2020	2021
	programma's incl. reserves				
1	resultaat Bestuur en dienstverlening	-111	-	-	-
2	resultaat Veiligheid	-	-	-	-
3	resultaat Economie	50	-	-	-
4	resultaat Bereikbaarheid	33	-	-	-
5	resultaat Omgevingskwaliteit	325	-	-	-
6	resultaat Stedelijke ontwikkeling	2.500	-	-	-
7	resultaat Jeugd en onderwijs	338	-	-	-
8	resultaat Cultuur, sport en recreatie	279	-	-	-
9	resultaat Maatschappelijke ondersteuning	12.910	-	-	-
10	resultaat Werk en inkomen	2.177	-	-	-
11	resultaat Algemene dekkingsmiddelen	-20.777	-	-	-
12	resultaat Overhead, Vpb en onvoorzien	1.404	-	-	-
	resultaat te storten in de concernreserve	-872	-	-	-

Hieronder de tabel waarin de resultaten per programma zijn weergegeven *exclusief* de verrekeningen met reserves; deze verrekeningen staan onderaan in totalen.

Prog	Onderwerp	2018	2019	2020	2021
	programma's excl. reserves (m.u.v. de techn. wijzigingen)				
1	resultaat Bestuur en dienstverlening	-111	327	-	177
2	resultaat Veiligheid	-	-	-	-
3	resultaat Economie	157	-3	-3	-3
4	resultaat Bereikbaarheid	33	-55	-38	-38
5	resultaat Omgevingskwaliteit	886	-79	-79	-79
6	resultaat Stedelijke ontwikkeling	4.520	-	-	-
7	resultaat Jeugd en onderwijs	338	-	-	-
8	resultaat Cultuur, sport en recreatie	40	35	35	35
9	resultaat Maatschappelijke ondersteuning	-1.457	-	-	-
10	resultaat Werk en inkomen	2.177	-	-	-
11	resultaat Algemene dekkingsmiddelen	-209	-	-	-
12	resultaat Overhead, Vpb en onvoorzien	1.404	-	-	-
	Resultaat voor mutatie in reserves	7.778	225	-85	92
	Mutaties in de reserves	-8.650	-225	85	-92
	resultaat te storten in de concernreserve	-872	-	-	-

3.13.2 Algemene begrotingswijziging

Er zijn geen algemene begrotingswijzigingen aangemeld.

Hoofdstuk 4

4 Paragrafen

4.1 Plankosten

Plankosten – krediet

De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteams personeelstarieven berekend en wordt de casuïstiek gevolgd op naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen teams voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Ook in 2018 is het monitoren, evalueren en bijsturen van plankosten van essentieel belang voor optimale beheersing van projectkosten.

In bijgevoegde tabel treft u de stand aan van het krediet plankosten in definitiefase. Dit krediet wordt gevoed door onttrekkingen aan de reserve bedrijfsvoering plankosten en ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking. Elke projectopdracht waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het krediet, wordt aan het College ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.

Op het moment dat er een kaderbesluit wordt genomen, worden de plankosten meegenomen in de totale lasten van het project en vloeien de reeds gemaakte plankosten in één keer terug in de reserve. Indien een project geen doorgang vindt, kunnen de kosten uiteraard niet worden meegenomen in de totale projectkosten. In dat geval vindt geen terugstorting plaats in de reserve. Er resteert voor dit jaar nog een bedrag van circa € 825.000 beschikbaar voor de plankosten van nieuwe projecten in definitiefase, zoals uit onderstaande tabel blijkt.

Totaal beschikbaar tot en met 2017				7.343.421
Reeds afgesloten projecten in voorgaande jaren inclusief 2017				- 2.948.769
Beschikbaar gesteld via werkbegroting 2018 uit de reserve plankosten				598.000
Totaal beschikbaar				4.992.652

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Lopende projecten				
Leiden BioSciencePark - Uitbreiding de Stal	Leids project	BW13.0236/14.1124	1.250	125.000
Leiden BioSciencePark - Nationaal Centrum Biodiversiteit NCB	Derden	BW13.0236/14.1124	2.699	269.900
Uitbreiding Geestesfaculteit, incl bijraming uren Humanitas campus	Derden	BW13.0236/16.0054	2.634	270.000
Revitalisering/herontwikkeling winkelcentrum Stevensbloem	Derden	BW13.0841/15.0989	995	99.500
HOV, centrumroute	Leids project	BW14.0846	1.280	128.000
HOV, corridor Leiden - Leiderdorp	Leids project	BW14.0846	420	42.000
HOV, corridor Leiden - Katwijk - Noordwijk	Leids project	BW14.0846/16.0340	2.310	231.000
St. Boerhaave	Derden	BW14.0979	1.400	140.000

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Bewegwijzering	Leids project	BW15.0136		38.811
Campus Kiljanpad	Leids project	BW15.0294	668	66.800
Agaatlaan	Derden	BW15.0319	520	52.000
Inpasbaarheid en bereikbaarheid busterminal Terweepark	Leids project	BW15.0373	1.950	195.000
Groen Zeeheldenbuurt (afgerond)	Leids project	BW15.0609	920	92.000
Morspark-morslint	Leids project	BW15.0611	900	90.000
Blok Dolfijn-'t schippertje Zeeheldenbuurt	Leids project	BW16.0399	1.000	100.000
Herontwikkeling kaasmarkt	Leids project/ Derden	BW16.0400	1.660	166.000
Topsportal Boshuizerlaan, incl. bijraming	Leiden	BW16.0426	2.876	294.800
Bewegwijzering	Leids project	BW16.0605	2.300	235.750
Gebiedsontwikk. RWS, Hoge Morsweg	Leids project	BW16.0606	976	100.000
IJshal	Derden	BW16.0659	1.100	112.750
BplusC	Leids project	BW16.1077	1.835	188.088
Turkoois	Derden	BW17.0147	712	72.980
Kopermolen	Derden	BW17.0186	976	100.000
Haagse Schouw	Derden	BW17.0543	1.240	127.100
Hoge Rijndijk 5	Derden	BW18.0070	1.300	133.250
Haarlemmerstraatgarage	Leiden	BW18.0083	1.326	135.915
Aanvullende aanvraag uren Kaasmarkt	Leiden	BW18.0404	937	96.000
Aanvullende aanvraag uren Kopermolen	Derden		2.439	250.000
Paardenwei	Leids project/Derden		521	53.427
Noorderkwartier Oost	Leids project		1.581	162.053
Totale onttrekking			40.724	4.168.123
Resterend bedrag voor 2018				824.529

Plankosten – reserve

Bij de instelling van de reserve bedrijfsvoering plankosten, waaruit het krediet plankosten definitiefase is gedekt, is vastgelegd dat deze primair bedoeld is voor dekking van de plankosten van projecten in definitiefase en secundair voor het oplossen van knelpunten met betrekking tot deze systematiek.

4.2 Bedrijfsvoeringsreserve concern

In de tabel ziet u de ontwikkeling van de reserve bedrijfsvoering concern. De reserve bedrijfsvoering concern heeft als primaire functie het opvangen van jaarlijkse fluctuaties in de bedrijfsvoering en heeft om die reden een egaliserend karakter. Secundair kan deze reserve worden aangewend ter oplossing van knelpunten in de bedrijfsvoering. De voeding van deze reserve vindt o.a. plaats bij de bestemming van het rekeningresultaat.

Bedrijfsvoeringsreserve concern	2018	2019	2020	2021
Stand reserve per 1-1-2018	2.886.683	1.506.623	1.506.623	808.363
Tweede Bestuursrapportage 2016				
Proef met tablets	-110.480			
Organisatieontwikkeling (kaderbrief 2017-2020)	1.000.000	1.000.000		
Eerste Bestuursrapportage 2017				
Ontwikkelpool (personeel en overige kosten)	-1.000.000	-1.000.000	-698.260	
Formatie team Kwaliteit / VRIS	-383.227			
Servicepunt71 (informatiebeveiliging)	-275.353			
Fiscaal in control (extra capaciteit)	-109.000			
Digitalisering (o.a. vernieuwing werkplek)	-257.000			
Tweede Bestuursrapportage 2017				
Urban Data Center Leiden	-75.000			
Vervanging meubilair	-20.000			
Eerste Bestuursrapportage 2018				
Verbetertrajecten LEV	-150.000			
Stand na Eerste Bestuursrapportage 2018	1.506.623	1.506.623	808.363	808.363

In 2017 is € 941.000 toegevoegd aan deze reserve. In deze Bestuursrapportage is sprake van een mutatie: er wordt € 150.000 ingezet voor diverse procesverbeteringen in diverse organisatieonderdelen, die worden gefaciliteerd door het 'platform LEV' (Leren Experimenteren Verbeteren).

4.3 Taakstellingen

De raad wordt via de planning- en controlcyclus over de voortgang van de realisatie van de taakstellingen geïnformeerd. In deze paragraaf geven wij een overzicht van de hoogte van taakstellingen in 2018, de wijzigingen bij deze rapportage, en de wijze waarop wij nog openstaande taakstellingen in 2018 willen realiseren.

NB: taakstellingen staan weergegeven als negatief bedrag (korting op het budget).

	Totaal budget	Wijziging deze rapportage	Resterend
Centrale taakstellingen			
6101289 digitalisering dienstverlening	-433.000	433.000	-
6101293 aanpassing personeelsomvang	-80.000		-80.000
Totaal Centrale taakstellingen	-513.000	433.000	- 80.000
Toebedeelde taakstellingen			
5100055 Team Gegevens	-35.000		-35.000
5100300 Beheer	-288.000		-288.000
5100320 PHV	-15.000		-15.000
5100302 Sportaccommodaties	-133.000		-133.000
6100339 maatschappelijk vastgoed GVM	-322.000	322.000	-
Overige	-10.000		-10.000
Totaal Toebedeelde taakstellingen	-803.000	322.000	-481.000
Eindtotaal	-1.316.000	755.000	-561.000

Voor 2018 bedraagt is de resterende opgave aan taakstellingen voor digitalisering dienstverlening en maatschappelijk vastgoed afgeraamd voor een bedrag van circa € 0,75 miljoen. Het College beschouwt deze taakstellingen als moeilijk / niet in te vullen (zie Algemene dekkingsmiddelen).

In de loop van het jaar verwachten wij wel de resterende taakstellingen met een totaal bedrag van € 561.000 in te vullen.

4.4 In control

We willen lerende organisatie zijn, waarbij kritische controles en rapportages noodzakelijk zijn om onze bedrijfsvoeringsprocessen steeds te monitoren en te verbeteren. De interne audit functie rapporteert daar twee keer per jaar uitgebreid en in detail over. De externe accountant doet dat eveneens, meer of hoofdpijnen. Onze organisatie is vervolgens structureel bezig met het opvolgen van geformuleerde verbeterpunten in de interne beheersing

Wij verantwoorden ons in deze bestuursrapportage op hoofdpijnen over de opvolging van de belangrijkste aanbevelingen naar aanleiding van de bevindingen die uit de interne controle naar voren zijn gekomen. Dat zijn de verbeterpunten in de interne beheersing met een risicoclassificatie 'urgent' of 'hoog'.

'Urgent' heeft betrekking op significante aandachtspunten die directe invloed hebben op de controleverklaring en derhalve opgelost dienen te zijn ruim voor het opstellen van de jaarrekening. 'Hoog' gaat om aandachtspunten met een hoog risico en potentieel hoge impact op de (financiële) verslaggeving, compliance en/of operationele performance. In het Verslag van bevindingen 2017 rapporteert de interne audit functie op basis van de uitgevoerde verbijzonderde interne controle over het 2017. Daarin staat ook de voortgang op deze verbeterpunten.

De nadruk ligt elk jaar op tien met de raad afgesproken belangrijkste processen, waarvan de meeste aandacht uitgaat naar de processen Tax Control Framework, IT-beveiliging en Europese aanbestedingen.

In de Bestuursrapportages rapporteren wij over de voortgang van de opvolging van de verbeterpunten die uit de interne controles naar voren zijn gekomen. Dat is deze keer anders, omdat de rapportage daarover ten tijde van het opstellen van deze bestuursrapportage nog niet beschikbaar was. Daarom volstaan wij hier te verwijzen naar het Verslag van bevindingen 2017 van de interne accountant, dat u in juli zal ontvangen. Daarin staat per cluster aangegeven wat de voortgang is op de belangrijkste verbeterpunten.

Het oplossen van sommige verbeterpunten vergt soms een lange implementatieprocedure en zal daardoor niet op korte termijn volledig zijn opgelost. Wij constateren op basis van de opgenomen toelichtingen dat alle organisatieonderdelen werken aan het invoeren van de verbeterpunten.

4.5 Technische wijzigingen

Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

Niet van toepassing.

Programma 2: Veiligheid

Niet van toepassing.

Programma 3: Economie en toerisme

Niet van toepassing.

Programma 4 Bereikbaarheid

Exploitatie parkeergarage Vennemeerstraat 3

De gemeente is eigenaar van de parkeergarage gelegen aan de Vennemeerstraat 3. Om deze garage optimaal te kunnen exploiteren worden exploitatielasten geraamd waarbij rekening wordt gehouden met energielasten, OZB en onderhoud. De parkeeropbrengsten zijn onderdeel van de opbrengsten vanuit straatparkeren aangezien bezoekers een kaartje kunnen kopen uit de parkeerautomaat op straat. De jaarlijkse exploitatielasten zijn geraamd op € 20.500 per jaar en worden gedekt vanuit de reserve Parkeren.

Programma 5: Omgevingskwaliteit

Wegbebakening (wegen)

De opbrengsten en inhuurkosten voor wegbebakening zijn structureel met € 300.000 te laag begroot. Deze worden nu budgetneutraal geraamd.

Werken voor derden (riolering)

De baten en lasten voor werkzaamheden voor de regiogemeente (€ 150.000) en het aansluiten van de riolering van de burger op het hoofdriool (€ 35.000) worden budgetneutraal geraamd.

Werken voor derden (groen)

De baten en lasten voor werkzaamheden die worden verricht vanuit groen van derden (zoals LUMC) worden budgetneutraal voor een bedrag van € 25.000 geraamd.

Programma 6: Stedelijke ontwikkeling

Herontwikkeling HCG-terrein

Een last van € 90.756 (betaling van de laatste tranche bijdrage in de kosten van de realisering van infrastructurele werken ten behoeve van de herontwikkeling van het HCG-terrein) was nog niet in de exploitatie geraamd. De dekking is een onttrekking van hetzelfde bedrag aan reserve grondexploitaties.

Werken voor derden

Overeenkomstig de bedrijfsvoeringsregels inzake werken voor derden grondexploitaties (anterieure overeenkomsten) worden de baten en lasten van vastgestelde anterieure overeenkomsten geraamd. Voor de anterieure overeenkomst Zoeterwoudsesingel 33-34 betekent dit dat zowel de lasten (€ 55.000) als de baten (€ 55.000) worden geraamd.

Eigen risico brand

Begin 2018 is bij het pand Morspad 4-62 (Morsweg1) brandschade geweest. Een bedrag van € 65.000 dat valt onder het eigen risico van de verzekering wordt ten laste gebracht van het budget onvoorzien.

Programma 7: Jeugd en Onderwijs

Onderwijskansenbeleid

In de begroting 2018 is geanticipeerd op de eerder door het Rijk aangekondigde herverdeling van het macrobudget voor Onderwijskansenbeleid. Het Rijk heeft daarna aangekondigd deze bezuiniging uit te stellen naar 2019. Als gevolg hiervan wordt de rijksbijdrage en de subsidiebudgetten daarop aangepast (verhoging van baten en lasten met ruim € 1 miljoen).

Taakstelling sport

Door een innovatieve wijze van inroosteren van onze medewerkers in de sportaccommodaties, is cluster Beheer er in geslaagd de inhuur van uitzendkrachten drastisch te reduceren. Dit leidt tot een structurele besparing op de personeelskosten van € 133.000. Dit voordeel wordt ingezet om de taakstelling Sport in te vullen.

Verzelfstandiging Unicum

Het tennispark Unicum wordt per 1 april 2018 verzelfstandigd. Dit levert vanaf 2020 een structurele besparing op van € 23.550 die wordt ingezet om de taakstelling Sport in te vullen.

Overhevelen exploitatie Munnikenstraat

Aangezien het pand aan de Munnikenstraat 1 niet langer gebruik wordt als gymzaal (onderwijs) kan het pand van onderwijshuisvesting overgeheveld worden naar GVM (gebouweigenaar). Dit betekent dat de betreffende lasten (€ 47.874) en inkomsten (€ 29.444) budgetneutraal worden overgeheveld van Programma 7 naar Programma 6.

Kapitaallasten van Programma 7 naar Programma 6

Aangezien de panden aan de Sumatrastraat 195, Vondellaan 35B, Ballonpad 2 en Bizetpad 1 niet langer in gebruik zijn voor onderwijshuisvesting kunnen deze panden van onderwijshuisvesting overgeheveld worden naar GVM (gebouweigenaar). Dit betekent dat de bijbehorende kapitaallasten van € 67.311 budgetneutraal worden overgeheveld van Programma 7 naar Programma 6.

Programma 8: Cultuur, sport en recreatie

Kapitaallasten De Nobel

De afgelopen jaren is in het pand aan de Marktsteeg 8 - waarin muziekcentrum De Nobel is gevestigd - een aantal investeringen gedaan. De bijbehorende kapitaallasten zijn vervolgens geraamd onder de prestatie 'Aanbieden kunst- en cultuurprogramma' (Programma 8). De exploitatie van het pand aan de Marktsteeg 8 (De Nobel) is opgenomen onder de prestatie 'Exploiteren van gemeentelijke gebouwen' (Programma 6). Het is gebruikelijk om de kapitaallasten onderdeel te laten zijn van de exploitatielasten van een gebouw. Hierdoor worden de geraamde kapitaallasten van € 490.363 overgeheveld van prestatie 'Aanbieden kunst- en cultuurprogramma' naar prestatie 'Exploiteren van gemeentelijke gebouwen'.

Programma 9: Maatschappelijke ondersteuning

Beschermde wonen

Bij de verwerking van de rijkscirculaires is een deel van het budget Beschermde wonen per abuis op het budget Begeleiding geraamd. Dat wordt nu hersteld. Het gaat om € 71.434 in 2018, oplopend naar € 79.006 in 2022

Jeugd- en gezinsteam

Een deel van het budget voor de Jeugd- en gezinsteam staat nog begroot in programma 9 Maatschappelijke ontwikkeling. Dat budget, € 1.468.936, wordt nu overgeheveld naar programma 7 Onderwijs en Jeugd.

Reserve 3D onderdeel vrouwenopvang

In de reserve 3D onderdeel Vrouwenopvang van het programma AD staat nog € 163.967. Dit moet worden overgeheveld naar de reserve 3D onderdeel Vrouwenopvang van het programma 9 Maatschappelijke ontwikkeling.

Programma 10: Werk en inkomen

Terugvordering Leenbijstand

Er wordt leenbijstand verstrekt. De leenbijstand moet weer worden terugbetaald. Circa 60% (een ervaringscijfer) van de leenbijstand wordt niet terugbetaald. Daarom is een storting van in de voorziening oninbaar nodig. Een deel van de terugvordering leenbijstand (€ 380.822) en de volledige storting (€ 333.147) in de voorziening oninbaar staat begroot op het beleidsterrein Inkomensvoorziening. De begrote bedragen worden nu overgeheveld naar het beleidsterrein Minimabeleid.

Programma 11: Algemene dekkingsmiddelen

Niet van toepassing.

Programma 12: Overhead

Niet van toepassing.

4.6 Afdoening moties

In deze bestuursrapportage trachten wij die moties af te doen, die kunnen volstaan met relatief geringe toelichting. Hierdoor zal het aantal brieven met voorstel tot motie-afdoening verminderen. Op deze manier verwachten wij een efficiënte en effectieve afhandeling van moties door het college en raad te bevorderen.

Aan het eind van de vorige collegeperiode is met een zogenaamde veegbrief een groot aantal moties afgedaan. Deze brief (BW 18.0113 Veegbrief afdoening moties) van 6 maart 2018 stond op de lijst ingekomen stukken van de raad op 15-3-2018, met als besluit: te betrekken bij de bespreking van de bestuursrapportage.

Commissie Werk en Middelen:

Motie Wijkeconomie (M170050.7 bij behandeling Jaarstukken, PvdA) 6-7-2017

In deze motie werd het college gevraagd een proef te beginnen in de Merenwijk om de wijkeconomie te versterken door met de bewoners in gesprek te gaan; het faciliteren van bijeenkomsten voor ZZP-ers op een centraal punt in de wijk en de motie buurtwinkels in deze proef te betrekken.

Op 26 september 2017 vond er een regionale ZZP bijeenkomst plaats die door de KvK in Oegstgeest was georganiseerd (in opdracht van Economie071)– waar ook de ZZP-ers in de Merenwijk expliciet voor waren uitgenodigd. Het was het niet zinvol om er destijds weer een apart evenement voor de Merenwijk te houden. Ervaring leert dat twee van dergelijke evenementen vlak achter elkaar niet goed werken.

In oktober 2017 is daarom met de wijkvereniging gesproken over ZZP-ers in de Merenwijk en hoe de gemeente Leiden deze groeiende ondernemersgroep kan ondersteunen. Het belang van netwerken voor en door ZZP-ers is evident want het zorgt ervoor dat ondernemers nieuwe ondernemers en klanten ontmoeten. Dit kunnen vakgenoten zijn waar je ervaringen mee kunt uitwisselen en tips kunt delen, echter ook potentiële klanten zijn te vinden op netwerkevenementen.

Om uitvoering te geven aan de motie is afgesproken om met de wijkvereniging een paar maanden later alsnog een bijeenkomst te organiseren voor alleen de ZZP-ers in de Merenwijk. Vanaf januari 2018 zijn verdere voorbereidingen getroffen voor de eerste ZZP-ontmoetingsbijeenkomst in maart 2018 en deze bijeenkomst vond uiteindelijk plaats op 20 maart jl.. Resultaat van de bijeenkomst was dat de ondernemers een LinkedIn-pagina hebben opgericht waar zij elkaar ontmoeten. Naast een LinkedIn groep organiseren zij elke maand een 'Buurtkantine' waar ze met elkaar lunchen en verder kennisdelen etc. Aanwezige ZZP'ers beoordeelden de bijeenkomst op 20 maart als succesvol en ze willen na de zomer willen ze graag een plenaire terugkomdag waarbij elke ZZP'er een nieuwe ZZP'er uit de wijk meeneemt. De idee is om op deze manier het netwerk organisch te laten groeien, zodat het een steeds groter netwerk wordt. De gemeente kijkt waar gefaciliteerd kan worden in de voorbereiding op deze 'Buurtkantine'. Wij stellen u voor het succes van deze avonden mee te nemen in de afweging bij de begroting 2019 om mogelijk vaker dergelijke bijeenkomsten te organiseren.

De motie roept ook op om de motie buurtwinkels te betrekken bij de proef, maar het college ziet echter spanning in de manier van organiseren van ZZP'ers. Het college constateert namelijk dat ZZP-ers zich eerder organiseren langs de inhoud van hun werk dan bijvoorbeeld langs de geografische locatie in een wijk. De motie 'buurtwinkels' legt volgens het college daarnaast ook een ander vraagstuk bloot; namelijk een ervaren afname van gemeenschapszin in wijken, bijvoorbeeld door het wegtrekken van ondernemers / winkels uit wijken. Het college meent dat er alternatieve initiatieven zijn om dit ervaren gemis van gemeenschapszin op te vangen. Denk hierbij aan initiatieven van Radius en Meet & Greet. Het beleid van het college is ook gericht op het centreren van winkelgebieden. In de Retailvisie staat dat het winkelcentrum De Kopermolen 100% toekomstbestendig is en aansluit bij het principe 'maak sterk wat al sterk is'. Daar komt bij dat de Merenwijk zich niet echt leent voor het opzetten van buurtwinkels. De Merenwijk is een echte "bloemkool wijk" met op zich weinig mogelijkheden voor buurtwinkels anders dan in de Kopermolen. Het college komt separaat terug op de afdoening van de motie buurtwinkels.

Het college beschouwt de motie Wijkeconomie (M170050.7) hiermee als afgedaan.

